

Gmina Tyczyn

Nr 3 (561)
27.03. - 23.04.2016 r.

Cena 1,50 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Matysówka

Tyczyn

*Wszelkiego dobra, miłych spotkań
w gronie rodziny i przyjaciół
oraz wesołych, wypełnionych nadzieją
Świąt Wielkanocnych.*

*Pogody ducha, zdrowia i radości
płynącej ze Zmartwychwstania
Pańskiego życzą Mieszkańcom
Gminy Tyczyn*

*Adam Skowroński
Przewodniczący Rady
Miejskiej w Tyczynie*

*Janusz Skotnicki
Burmistrz Tyczyna*

W numerze:

- O programie Rodzina 500+
- Nowe władze w jednostkach OSP
- Koncert „Dzieci-dzieciom”
- LO i Gimnazjum zapraszają uczniów
- Zwyczaje wielkanocne
- Dzień Kobiet w gminie Tyczyn

W Hermanowej specjalnie dla pań strażacy z OSP przygotowywali pyszne babki

W Matysówce odbyły się warsztaty rękodzieła ludowego, które poprowadziła Stefania Buda

Dzień Kobiet w gminie Tyczyn

W Borku Starym o dobroczynnych właściwościach aloesu opowiadała naturoterapeutka Elżbieta Kozioł-Wilk

Podczas koncertu w M-GOK w Tyczynie wystąpili m.in. „Młodzi Tyczyniacy”

Koncert „Dzieci – dzieciom”, Tyczyn, 13 marca 2016 r.

Zespół „Flimero”

DZIECI DZIECIOM

Uczniowie SP w Woli Rafałowskiej wystąpili z montażem słowno-muzycznym

Dzieci z SP w Tyczynie w regionalnych strojach

DZIECI DZIECIOM

Rada Miejska uchwaliła

19 lutego br. odbyła się sesja Rady Miejskiej w Tyczynie. Radni wysłuchali informacji: **Komendanta Komisarjatu Policji w Tyczynie** nt. stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie Tyczyn w 2015 r. oraz o zamierzeniach w 2016 r.; **Burmistrza Tyczyna** - o terminach naboru wniosków i warunków finansowania projektów z programów krajowych i UE w pierwszym półroczu 2016 r. ze szczególnym uwzględnieniem ZIT ROF; sprawozdania z działalności Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tyczynie za 2015 r. wraz z raportem z realizacji Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz sprawozdania z wykonania budżetu za 2015 r.

Podczas sesji Radni podjęli uchwały w sprawach:

- **Wyrażenia opinii dotyczącej włączenia sołectwa Matysówka do Miasta Rzeszowa.** Konsultacje z mieszkańcami Gminy Tyczyn dały negatywną ocenę wniosku o odłączenie sołectwa Matysówka. Za odłączeniem głosowało 29,7% biorących udział w głosowaniu, przeciw było 57,3%, wstrzymało się od głosu 13,0%. Utrata kolejnego sołectwa przez Gminę Tyczyn uniemożliwi prawidłowe funkcjonowanie i zarządzanie rozwojem gminy oraz realizację jej aktualnych i przyszłych interesów w zakresie wykonywania zadań zarezerwowanych dla jednostki samorządu terytorialnego.

- **Wyrażenia zgody na nieodpłatne nabycie nieruchomości.** Działki nr 2608/8 i 2608/13 (obręb Hermanowa) stanowią własność Skarbu Państwa w zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych. Wymienione działki stanowią drogę o nawierzchni asfaltowej, która utrzymywana jest przez Gminę Tyczyn i stanowi uzupełnienie sieci dróg gminnych.

- **Wyrażenia zgody na zbycie udziału w nieruchomości.** Działka nr 2254/2 obręb Tyczyn stanowi współwłasność w 1/2 Gminy Tyczyn oraz 1/2 mieszkanki Gminy Tyczyn. Współwłaścicielka ww. działki zwróciła się do Gminy w sprawie wykupienia udziału we współwłasności. Rada wyraziła zgodę na wykup współwłasności przez wnioskodawcę.

- **Uchwalenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego”.** Plan ten jest dokumentem strategicznym wyznaczającym główne cele i kierunki działań w zakresie poprawy jakości powietrza, efektywności energetycznej, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, w tym również gazów cieplarnianych. Plan ma na celu osiągnięcie standardów jakości powietrza w perspektywie lat 2015-2024. Dokument obejmuje gminy: Boguchwałę, Chmielnik, Czarna (pow. Łańcut), Czudec, Głogów Małopolski, Krasne, Lubenia, Łańcut, Miasto Łańcut, Miasto Rzeszów, Świlcza, Trzebownisko, Tyczyn.

- **Emisji obligacji.** W budżecie gminy na 2016 r. zaplanowano emisję papierów wartościowych z przeznaczeniem na spłatę zaciągniętych zobowiązań i finansowanie deficytu.

- **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2016 r.**

***

1 marca br. odbyła się (pierwsza nadzwyczajna) sesja Rady Miejskiej w Tyczynie. Radni podjęli uchwałę w sprawie **zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Tyczyn**. Podjęcie uchwały podyktowane było wprowadzeniem nowych zadań do budżetu gminy na 2016 r.

Zadanie 1. „Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Tyczyn”, o dofinansowanie którego Gmina Ty-

czyn będzie ubiegać się z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa III *Czysta energia*, Działanie 3.2 *Modernizacja energetyczna budynków*.

Projekt obejmuje termomodernizację 7 budynków użyteczności publicznej. Okres realizacji projektu: 2016 – 2017 r.

Zadanie 2. „Wzrost efektywności i dostępności e-usług na obszarze Gmin Trzebownisko, Tyczyn i Tryńcza”, o dofinansowanie którego Gmina Tyczyn będzie ubiegać się z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Działanie 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług*.

Celem projektu jest podniesienie poziomu dostępności do e-usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną i możliwości ich wykorzystania na terenie wymienionych gmin dla społeczeństwa oraz przedsiębiorców w zakresie administracji lokalnej i oświaty. Okres realizacji projektu: 2016–2018 r.

Rubrykę redaguje: **DOROTA MICHALAK** - pracownik Urzędu Miejskiego w Tyczynie, inspektor ds. obsługi Biura Rady Miejskiej

JAN NAPORA - Przewodniczący Zarządu Osiedla w Tyczynie

Zebranie mieszkańców

6.03.2016 r. w M-GOK w Tyczynie odbyło się ogólne zebranie mieszkańców Tyczyna. Uczestniczyło w nim 50 osób, w tym członkowie Zarządu oraz zaproszeni goście, tj. Burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**, Przewodniczący Rady Powiatu **Stanisław Obara**, Komendant Komisarjatu Policji w Tyczynie **asp. sztab. Roman Żądło**, Przewodniczący Rady Miejskiej **Adam Skowroński** oraz radny **Ryszard Fornal**.

Przewodniczący Zarządu Osiedla **Jan Napora** przedstawił szczegółowe sprawozdanie z realizacji zadań w 2015 r., łącznie z określeniem wydatkowanych środków w wysokości 68745,13 zł. Serdecznie podziękował burmistrzowi, pracownikom Urzędu Miejskiego i instytucji kultury, radnym, strażakom i członkom Zarządu Osiedla za pomoc oraz dobrą współpracę w realizacji zaplanowanych zadań. Przedstawił również plan pracy i wydatkowania środków, jakimi dysponuje Zarząd Osiedla w 2016 r.

Podczas spotkania burmistrz **J. Skotnicki** przedstawił zebranym inwestycje wykonane na terenie miasta w roku ubiegłym oraz plan inwestycji na 2016 r. Po nim głos zabrał **S. Obara**, który udzielił informacji o przyszłych zadaniach Powiatu, które realizowane będą na terenie naszej Gminy w roku bieżącym i w przyszłości. Przed dyskusją **R. Żądło** poinformował o stanie bezpieczeństwa i wykonywanych zadaniach Policji na terenie działania Komisarjatu w Tyczynie. Na koniec spotkania mieszkańcy mogli przedstawić swoje spostrzeżenia, problemy i uwagi. Na zadawane pytania odpowiedzi udzielał Burmistrz Tyczyna.

*Alleluja biją dzwony, Alleluja echo głosi,
Chrystus bowiem Zmartwychwstały
w serca nasze pokój wnosi.*

Najserdeczniejsze życzenia z okazji
Świąt Wielkiej Nocy, zdrowia, radości, nadziei i miłości
Mieszkańcom Tyczyna życzą:

Przewodniczący z Zarządem Osiedla w Tyczynie

SPROSTOWANIE

W poprzednich numerach GT (nr. 1 i 2) błędnie podaliśmy nr KRS Fundacji, pod opieką której znajduje się **Zosia Tendelska** z Hermanowej. Bardzo przepraszamy za nasz błąd. W bieżącym numerze drukujemy prawidłowy numer.

Numer KRS: 0000270809
Cel szczegółowy: Tendelska, 3008

PODARUJ ADASIOWI 1% SWOJEGO PODATKU

**Fundacja Dzieciom
"Zdażyć z Pomocą"**
KRS: 0000037904

cel szczegółowy: 16127 MYTYCH ADAM

Szanowni Darczyńcy, prosimy o zaznaczenie w zeznaniu podatkowym pola „Wyrażam zgodę”

<http://dzieciom.pl/podopieczni/16127>

***Na radosny czas Świąt Wielkanocnych
Czytelnikom GT, Współpracownikom,
Kolpolterom i Sympatykom
składamy serdeczne życze„nia
wszelkich łask płynących z serca
Zmartwychwstałego Jezusa.
Pełnych wiary i radości Świąt,
spotkań w rodzinnym gronie,
pogody ducha oraz pomyślności w życiu
zawodowym i osobistym.***

Z radosnym Alleluja,

 Redakcja „Głosu Tyczyna”

WAŻNE INFORMACJE

5 RODZINA 500+

17.02.2016 r. Prezydent RP podpisał ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Ustawa została opublikowana w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, a Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wydał rozporządzenie w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze, w którym dostępny jest wniosek wraz z załącznikami.

W siedzibie **Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tyczynie** formularze wniosków dostępne są od połowy marca 2016 r. **Przyjmowanie kompletnych wniosków** M-GOPS w Tyczynie planuje rozpocząć z dniem wejścia w życie ustawy, tj. **od 1.04.2016 r.**

Wnioski będą przyjmowane Urzędzie Miejskim w Tyczynie, ul. Rynek 18, na parterze:

- **w pokoju nr 10** - wnioski na pierwsze i kolejne dzieci - z kryterium dochodowym (wraz z wymaganymi załącznikami),
- **w pokojach nr 12 i nr 14** - wnioski na drugie i kolejne dzieci - bez kryterium dochodowego (bez załączników).

Wnioski będzie można również składać w wersji elektronicznej lub drogą pocztową.

Szczegółowe informacje na temat warunków ubiegania się o wypłatę świadczenia wychowawczego są udzielane w M-GOPS w Tyczynie pod nr. tel.: **(17) 22-19-246** lub **(17) 22-19-318 w. 10.**

Obecnie trwają prace i przygotowania do realizacji Programu Rodzina 500+.

Więcej informacji na stronie: www.tyczyn.pl.

Wymień dowód

*Termin
ważności do-
wodów osobi-
stych upływa
po 10 latach
od jego wyro-
bienia.*

Wszystkich mieszkańców Gmi-

ny Tyczyn, którzy posiadają nieaktualne dowody osobiste z terminem ważności do marca 2016 r., prosimy o dopełnienie formalności w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie, II piętro, pokój nr 39.**

Informujemy również, że wnioski na nowy dowód osobisty można składać **miesiąc przed upływem terminu ważności**.

Osoby niepełnoletnie mogą składać wnioski na dowód **miesiąc przed uzyskaniem pełnoletności**.

BARBARA GRZEBYK - *pracownik UM*

Urząd Miejski w Tyczynie informuje, że całodobową opiekę weterynaryjną dla zwierząt rannych (psów i kotów), w szczególności w przypadkach zdarzeń drogowych, sprawuje lekarz weterynarii **Robert Sączawa**.

Dostępny jest on pod numerem
tel.: **503-025-991**.

Wybory w OSP Hermanowa

30 stycznia br. w Domu Ludowym w Hermanowej odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze członków Ochotniczej Straży Pożarnej. Zebranie otworzył prezes **Zbigniew Kalandyk**, witając zaproszonych gości, wśród których byli m.in.: **st. bryg. Waldemar Wilk** - Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie, **druh Jerzy Biega** - Prezes Zarządu Gminnego ZOSP RP w Tyczynie, **Burmistrz Tyczyna Janusz Skotnicki** z radnym z Hermanowej **Eugeniuszem Malakiem**, **ks. proboszcz Wiesław Bednarz**, **Renata Prokop** - dyrektor SP w Hermanowej oraz sponsorzy wspierający naszą jednostkę, druhny i druhowie OSP razem z Młodzieżową Drużyną Pożarniczą.

Zebraniu przewodniczył Komendant Miejsko-Gminny **Janusz Skoczylas**, który podsumował poprzedni rok i całą pięcioletnią kadencję. Podczas zebrania **druh Adrian Kocór** otrzymał odznakę „Strażak Wzorowy”, którą wręczył **dh J. Biega**, w asyście **W. Wilka**. Po odczytaniu sprawozdań z działalności OSP oraz przedstawieniu planów na obecny rok, głos zabrali zaproszeni goście, z uznaniem wyrażając się o działalności strażaków.

Młodzi strażacy w Przewrotnem

W ostatnią sobotę ferii zimowych 28.02 br. **Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza** w **Hermanowej** wyjechała do **Przewrotnego** w gminie **Głogów Młp.** Wyprawa ta miała na celu integrację Hermanowskich młodych strażaków z członkami tamtejszej Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej. W planach było także rozegranie towarzyskiego meczu siatkówki.

W wyjeździe uczestniczyli prawie wszyscy członkowie **MDP w Hermanowej** (23 osoby). Zawody rozegrane zostały w Zespole Szkół w Przewrotnem. Gospodarze nie byli dla nas zbyt łaskawi, wygrywając spotkanie, ale wiadomo, że wynik był sprawą drugorzędną. Ponieważ w zawodach uczestniczyły zespoły mieszane, zawodnicy rozegrali jeszcze jeden set w kobiecym składzie, który wygrała nasza drużyna.

Po meczu zostaliśmy zaproszeni do tamtejszego Domu Ludowego na wspólny poczęstunek, gdzie podziękowaliśmy za ciepłe przyjęcie, a prezes OSP Przewrotne **druh Adam Organiściak** wręczył kapitanom naszej drużyny słodkie upominki. Po nabraniu sił zwiedziliśmy remizę strażacką.

Obie drużyny były bardzo zadowolone ze wspólnego spotkania. W rewanżu zaprosiliśmy członków MDP z Przewrotnego do Hermanowej i z niecierpliwością oczekujemy na ich przyjazd w najbliższych tygodniach.

Serdecznie dziękujemy za ciepłe przyjęcie naszej drużyny w Przewrotnem, gdzie czuliśmy się bardzo dobrze. Słowa wdzięczności kierujemy w stronę przedstawicieli **Zarządu OSP Przewrotne** oraz opiekunom **MDP z Przewrotnego**. Szczególne dziękujemy jednostce **OSP Tyczyn**, która udostępniła nam samochód operacyjny umożliwiający przewóz uczestników.

Podstawowy cel integracji obu drużyn został osiągnięty - członkowie obu ekip nawiązali nowe znajomości, które zapewne pogłębią się jeszcze podczas ich przyjazdu do Hermanowej.

Teksty i zdj.: **ŚLAWOMIR WOJTOWICZ**
- sekretarz OSP Hermanowa

Jednym z najważniejszych punktów zebrania były wybory nowego Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Delegatów na Zjazd Oddziału Gminnego ZOSP RP. W wyniku głosowania wybrano skład nowego zarządu, który przedstawia się następująco: prezes - **Zbigniew Kalandyk**, wiceprezes-naczelnik - **Piotr Makulski**, wiceprezes - **Janusz Skoczylas**, sekretarz - **Ślawomir Wojtowicz**, skarbnik - **Jan Słowik**, gospodarz - **Bartłomiej Kotowicz**, członek Zarządu - **Adrian Kocór**. W Komisji Rewizyjnej pracować będą: **Grzegorz Bodzisław**, **Mateusz Majda** i **Bartłomiej Zembroń**.

Dziękujemy poprzedniemu Zarządowi za pięcioletnią pracę i trud włożony w rozwój jednostki, a nowemu życzymy siły i zaangażowania, aby sumiennie i z oddaniem wykonywali swoje obowiązki.

Pożegnanie Druha

5 marca br. członkowie jednostki OSP Hermanowa odprowadzili na *wieczną wartę* **Druha Mariana Wilka**, który pełnił funkcję naczelnika jednostki w latach 1971-2001, a od 2016 r. był jej honorowym członkiem. Przez wiele lat **dh M. Wilk** rozwijał jednostkę **OSP w Hermanowej**, starał się o wozy strażackie i sprzęt ratowniczy.

Każdy kto Go spotkał i poznał, widział w nim zapał do pracy i chęć niesienia pomocy drugiemu człowiekowi. Kochał życie, uczył nas, jak godnie przez nie przejść, jak je chronić i ratować. Jego postawa została zauważona, uhonorowano go medalami i odznaczeniami strażackimi oraz państwowymi. Dla nas, druhów, śp. M. Wilk był wzorem poświęcenia, miłości do ludzi oraz oddania jednostce.

Ostatniej drodze śp. Mariana towarzyszyła wielka rzesza ludzi. Wśród nich także **strażacy z poczem sztandarowym, Młodzieżową Drużyną Pożarniczą oraz druhowie z OSP Hermanowa i OSP Tyczyn**.

Trudno dziś znaleźć słowa, aby docenić Jego trud i mimo ogromnego smutku oraz żalu jesteśmy mu wdzięczni, że swoim życiem pokazał nam, jak służyć Bogu na chwałę i ludziom na pożytek.

Druhowi PIOTROWI MAKULSKIEMU
Naczelnikowi OSP Hermanowa

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

TEŚCIA

składają: Zarząd i członkowie OSP Hermanowa

Z działalności OSP

Kadencja Zarządów w jednostkach OSP naszej Gminy dobiegła końca. W poszczególnych miejscowościach odbyły się zebrania sprawozdawczo-wyborcze, w których uczestniczyli zaproszeni goście, m.in. Burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**, inspektor do spraw OC **Dariusz Nowak**, przedstawiciele Komendy Miejskiej PSP w Rzeszowie z komendantem **Waldemarem Wilkiem** na czele, radni naszej Gminy, sołtys i sponsorzy.

12 marca br. w budynku OSP w Hermanowej odbył się **Zjazd Gminny Związku OSP RP w Tyczynie**, podsumowujący pięcioletnią kadencję. Uczestniczyli w nim delegaci i przedstawiciele wybrani na walnym zebraniu w poszczególnych jednostkach do Zarządu Oddziału Gminnego z OSP w **Tyczynie, Hermanowej, Matysówce, Kielnarowej i Borku Starym**. W zjeździe uczestniczyli także: prezes Zarządu Oddziału Powiatowego ZOSP RP druh **Jan Kucaj**, zastępca komendanta miejskiego PSP w Rzeszowie bryg. mgr inż. **Kazimierz Witek**, burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**, przewodniczący Rady Miejskiej w Tyczynie **Adam Skowroński**, kapelan gminny OSP **ks. Sławomir Balawender**, inspektor do spraw OC UM w Tyczynie **Dariusz Nowak** oraz przewodniczący Zarządu Osiedla w Tyczynie **Jan Napora**.

Zebranie otworzył i powitał przybyłych gości prezes Zarządu Oddziału Gminnego druh **Jerzy Biega**, przewodzenie obradom powierzono Komendantowi Gminnemu dh. **Januszowi Skoczylasowi**. Po przedstawieniu i przyjęciu porządku obrad uhonorowano statuetką św. Floriana - naszego patrona - długoletniego działacza w szeregach Zarządu Gminnego dh. **Leszka Barana** z OSP Tyczyn. Padły też słowa podziękowania dla ratowników z OSP za zaangażowanie i wyjazdy do zdarzeń. Następnie w imieniu ustępującego Zarządu sprawozdanie z działalności za okres pięciu lat złożył komendant gminny dh **J. Skoczylas**, po nim sprawozdanie z działal-

ności Komisji Rewizyjnej przedstawił dh **Marcin Jaskuła**. Następnie druhowie delegaci udzielili jednomyślnie absolutorium ustępującemu Zarządowi. Kolejnym punktem programu była dyskusja, w trakcie której głos zabrali: **K. Witek**, burmistrz **J. Skotnicki** oraz dh **J. Kucaj**. Następnie Komisja Wyborcza przedstawiła składy nowego Zarządu MG OSP i Komisji Rewizyjnej, które przegłosowano i zatwierdzono. Do Zarządu powołano dodatkowo ks. kapelana **S. Balawendra** i przedstawiciela UM **D. Nowaka**. W dalszej części obrad Zarząd i Komisja Rewizyjna odbyły pierwsze posiedzenia w celu ukonstytuowania się.

Oto skład Zarządu Miejsko-Gminnego OSP RP w Tyczynie na lata 2016-2021: Prezes - druh **Wacław Staniek**, wiceprezesi - druhowie **J. Biega** i **Piotr Makulski**, komendant - dh **J. Skoczylas**, sekretarz - dh **Bogdan Tereszkiwicz**, skarbnik - dh **Krzysztof Perełka**, członek prezydium - dh **Wacław Ciura**, członkowie Zarządu - druhowie: **Wiesław Rybiński**, ks. **S. Balawender**, **Dariusz Dziura**, **Marek Filip**, **Zbigniew Kalandyk**, **Michał Szobak**, **D. Nowak**. Skład Komisji Rewizyjnej: przewodniczący - dh **Marian Janusz**, zastępca - dh **Sławomir Wojtowicz**, sekretarz - dh **Łukasz Tendelski**, członkowie - druhowie **Piotr Szetela**, **Marcin Jaskuła**. Przedstawicielem do Zarządu Oddziału Powiatowego wybrano dh. **Wacława Stańka**, natomiast delegatami na Zjazd Powiatowy zostali druhowie **J. Skoczylas** oraz **W. Ciura**.

Na koniec nowo wybrany Prezes Zarządu Oddziału Gminnego **W. Staniek** zabrał głos, dziękując za zaufanie i wybór, a przewodniczący obrad podziękował uczestnikom zjazdu i zaproszonym gościom za przybycie.

Stoi J. Skoczylas, na drugim planie siedzą od prawej: J. Biega, W. Staniek, J. Kucaj, K. Witek i D. Nowak

Podczas spotkania głos zabrał m.in. burmistrz Tyczyna J. Skotnicki

W dniu 04.03.2016r. pożegnaliśmy jednego z największych działaczy społecznych wsi **Hermanowa**, **śp. Mariana Wilka**. Działacza ludowego, OSP i Rady Parafialnej. Budowniczo największych inwestycji we wsi - drogi powiatowej, Domu Ludowego, kościoła parafialnego, plebanii, cmentarza. Zawsze radosnego i z niegasnącym nigdy humorem. Był otwarty na problemy, zarówno te społeczne, jak i indywidualne, i spieszył z pomocą każdemu - życzliwie i bez rozgłosu.

Żonie i Rodzinie śp. Mariana słowa szczerego współczucia składa Sołtys wsi Hermanowa **Genowefa Szawara**.

NOWO WYBRANE ZARZĄDY W POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTKACH OSP

- **OSP Borek Stary** - prezes: **Jerzy Biega**, naczelnik: **Marek Filip**, wiceprezes: **Tadeusz Nowicki**, sekretarz: **Łukasz Tendelski**, z-ca naczelnika: **Stanisław Szura**, skarbnik: **Jan Filip**, kronikarz członek zarządu: **Grzegorz Szura**, gospodarz: **Stanisław Wojturski**, członek Zarządu: **Mirosław Mikrut**.
- **OSP Hermanowa** - skład Zarządu podano w bieżącym numerze GT na s. 5 (w artykule S. Wojtowicza).
- **OSP Kielnarowa** - prezes: **Stanisław Stanowski**, naczelnik: **Wacław Ciura**, wiceprezes: **Robert Boro-wiec**, sekretarz: **Edyta Ciura**, z-ca naczelnika: **Piotr Szetela**, skarbnik: **Bogdan Tereszkiwicz**, kronikarz członek zarządu: **Damian Barański**, gospodarz: **Dominik Leniart**, członek zarządu: **Witold Rząsa**.
- **OSP Matysówka** - prezes: **Mieczysław Płonka**, naczelnik: **Wiesław Rybiński**, wiceprezes: **Michał Szobak**, sekretarz: **Bernadetta Szyszka**, z-ca naczelnika: **Marcin Jaskuła**, skarbnik: **Marek Stanio**, gospodarz: **Edyta Jaskuła**.
- **OSP Tyczyn** - skład Zarządu podano w przednim numerze GT (nr 2, s. 5).

Komu przysługuje renta szkoleniowa? Jak długo można ją pobierać?

Jeśli z powodu stanu zdrowia nie możemy pracować w dotychczasowym zawodzie, a lekarz orzecznik ZUS uzna, że będzie to możliwe, gdy się przekwalifikujemy, to możemy otrzymać rentę szkoleniową. Renta szkoleniowa przyznawana jest na podstawie wniosku druku RP-1R (dostępny w oddziałach ZUS i w internecie). Rentę szkoleniową możemy pobierać przez 6 miesięcy. ZUS informuje powiatowy urząd pracy o przyznaniu nam świadczenia, a urząd powiadamia nas o terminie szkolenia. Na wniosek starosty czas pobierania renty może zostać wydłużony (o maksymalnie 30 miesięcy), lub skrócony, gdy nie ma możliwości przekwalifikowania się lub gdy nie chcemy uczestniczyć w szkoleniu.

Komu przysługuje dodatek dla sieroty zupełnej?

Osobie uprawnionej do renty rodzinnej, nieposiadającej obojga rodziców, przysługuje dodatek dla sieroty zupełnej. Należy się on bez względu na wiek osoby ubiegającej się o świadczenie. Może je otrzymać sierota zupełna, czyli ta, której oboje rodzice nie żyją. Dodatek przyznawany jest na wniosek (nie ma specjalnego druku) zainteresowanego lub jego pełnomocnika. W przypadku renty rodzinnej dla nieletniego, wniosek składa opiekun prawny. Wniosek o przyznanie dodatku

dla sieroty zupełnej można złożyć osobiście w dowolnej jednostce organizacyjnej ZUS lub za pośrednictwem urzędu pocztowego. Dodatek dla sieroty zupełnej przysługuje od miesiąca, w którym został zgłoszony wniosek i jest wypłacany wraz z rentą rodzinną.

Jestem 22-letnią studentką. Mam prawo do renty rodzinnej po matce. Zamierzam podczas wakacji dorobić na umowę zlecenie. Nigdy wcześniej nie dorabiałam do renty. Czy będę musiała poinformować oddział ZUS wypłacający mi rentę o tym fakcie? Czy moje przychody z umowy zlecenia mogą wpłynąć na kwotę wypłacanej mi renty?

Nie. Studenci wykonujący umowy zlecenia do 26 roku życia nie podlegają ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu. Z uwagi, że na zawieszenie prawa do renty rodzinnej albo zmniejszenie jej wysokości wpływa tylko przychód osiągany z działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczeniom społecznym, nie będą na Pani ciążyły żadne obowiązki informacyjne wobec ZUS. Nie będzie Pani musiała składać oświadczenia o zawarciu umowy ani o kwocie uzyskiwanego przychodu. Wynagrodzenie wypłacane za umowy zlecenia nie wpłynie na wysokość pobieranej renty rodzinnej.

Rubrykę redaguje:
ALICJA KOCHANOWICZ-GRABUŚ -
specjalista ds. komunikacji i edukacji w Rzeszowskim Oddziale ZUS

Fundusze Europejskie dla organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe to podmioty funkcjonujące na rzecz promocji lub ochrony konkretnych wartości, których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku. Nazywane są trzecim sektorem. Podobnie jak sektor rynkowy powstają z inicjatywy założycieli (prywatnych osób) i podobnie jak sektor publiczny działają w interesie publicznym. Najbardziej typowymi i najliczniejszymi formami prawnymi, w jakich zakładane są i działają organizacje pozarządowe są **stowarzyszenia i fundacje**. Główne różnice między tymi dwoma formami sprowadzają się do sposobu tworzenia, celu działania, zarządzania oraz nadzoru. Stowarzyszenie tworzy grupa osób połączonych wspólnymi zainteresowaniami lub celami, która wspólnie dąży do ich realizacji lub rozwoju, a jej działania nie są nastawione na zysk. Fundację - pomimo że również skupia ludzi - może powołać jedna lub kilka osób (fundator), które mają określony cel i przekazują na ten cel majątek. Niezarobkowy charakter organizacji pozarządowych wcale nie oznacza, że na swoje funkcjonowanie i - co ważniejsze - realizację celów statutowych nie można

pozyskiwać środków. Przykładem na to są m.in. licznie zrealizowane przez organizacje pozarządowe projekty współfinansowane ze środków UE.

W perspektywie finansowej na lata 2014-2020 to właśnie cel działania organizacji pozarządowej przesądza o tym, gdzie można szukać dofinansowania ze środków UE. Co istotne, aby organizacje pozarządowe mogły otrzymać wsparcie z Funduszy Europejskich, konieczna jest zgodność charakteru i obszaru wsparcia (typu projektu) z celem statutowym tej organizacji, a także posiadanie przez nią osobowości prawnej. Nie bez znaczenia będzie również kwestia doświadczenia w realizacji danej formy wsparcia lub znajomość środowiska i grupy docelowej, do której to wsparcie będzie kierowane.

Poniżej zamieszczono zestawienie krajowych programów operacyjnych, w ramach których organizacje pozarządowe mogą być potencjalnym beneficjentem środków z UE w latach 2014-2020.

1. Program Infrastruktura i Środowisko.

• Oś II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.

Działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna.

• Oś VIII. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.

Działanie 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.

2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Działanie M19 - Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS - rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013).

Pani ZOFII MATYS

wyrazi głębokiego żalu
z powodu śmierci

BRATA

składają: Pracownicy M-GOK w Tyczynie, Członkowie zespołów śpiewających: Tyczyniaczy, Borkowianie, Hermanowiaczy, Matysowianie i Kapela Wójta Tycznera

Ciąg dalszy na stronie 8

Fundusze Europejskie...

- ciąg dalszy ze strony 7

Poddziałanie 19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

3. Program Wiedza Edukacja Rozwój

• Oś I. Osoby młode na rynku pracy.

Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe. Poddziałanie 1.2.1 - Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Poddziałanie 1.2.2 - Wsparcie udzielane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych.

• Oś II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji.

Działanie 2.1 Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego.

Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy.

Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna.

Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych.

Działanie 2.7 Zwiększenie szans na zatrudnienie osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.

Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej.

Działanie 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

Działanie 2.12 Zwiększenie wiedzy o potrzebach kwalifikacyjno-zawodowych.

Działanie 2.13 Przejrzysty i spójny Krajowy System Kwalifikacji. Działanie 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie. Działanie 2.15 Kształcenie

Pani ZOFII MATYS

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

BRATA

składają: Burmistrz wraz z Pracownikami Urzędu
Miejskiego w Tyczynie

Pani ZOFII MATYS

wyrazy żalu i współczucia
z powodu śmierci

BRATA

składają: Dyrektor i Pracownicy Miejskiej
i Gminnej Biblioteki Publicznej w Tyczynie

Koleżance MARI I KRUCZEK

wyrazy szczerzego żalu
z powodu śmierci

MĘŻA

składają: Dyrektor Zespołu Szkół w Tyczynie,
Nauczyciele i Pracownicy

Z okazji Świąt Wielkanocnych
wszystkim Czytelnikom i Sympatykom
składamy najserdeczniejsze życzenia.
Niech Chrystus Zmartwychwstały
przyniesie zdrowie, radość i szczęście.

Dyrektor i pracownicy MiGBP w Tyczynie

Pełnych pokoju, zdrowia i miłości
Świąt Zmartwychwstania Pańskiego
z radosnym **Alleluja!**

życzą
wszystkim Użytkownikom i Sympatykom

**Dyrektor
i Pracownicy M-GOK w Tyczynie**

Obfitych łask i błogosławieństw od Chrystusa
Zmartwychwstałego oraz pełnych pokoju
Świąt Wielkanocnych z radosnym „Alleluja”
życzą Mieszkańcom Matysówki

Sołtys i Rada Sołecka

i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki.

Działanie 2.16 Usprawnienie procesu stanowienia prawa.

Działanie 2.17 Skuteczny wymiar sprawiedliwości.

Działanie 2.18 Wysokiej jakości usługi administracyjne.

Działanie 2.19 Usprawnienie procesów inwestycyjno-budowlanych i planowania przestrzennego.

• Oś IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa. Działanie 4.2 Programy mobilności ponadnarodowej. Działanie 4.3 Współpraca ponadnarodowa.

• Oś V. Wsparcie dla obszaru zdrowia.

Działanie 5.2 Działania pro jakościowe i rozwiązania organizacyjne w systemie ochrony zdrowia ułatwiające dostęp do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług zdrowotnych.

4. Program Polska Cyfrowa

• Oś II. E-administracja i otwarty rząd.

Działanie 2.1 Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych. Działanie 2.3 Cyfrowa dostępność i użyteczność informacji sektora publicznego. Poddziałanie 2.3.1

Cyfrowe udostępnienie informacji sektora publicznego ze źródeł administracyjnych i zasobów nauki.

Działanie 2.3 Cyfrowa dostępność i użyteczność informacji sektora publicznego. Poddziałanie 2.3.2 Cyfrowe udostępnienie zasobów kultury.

Działanie 2.4 Tworzenie usług i aplikacji wykorzystujących e-usługi publiczne i informacje sektora publicznego.

• Oś III. Cyfrowe kompetencje społeczeństwa.

3.1 Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych.

Więcej informacji:
www.funduszeuropejskie.gov.pl

Rubrykę redaguje:

EWELINA KLOC

- konsultant ds. funduszy europejskich

Koncert charytatywny „Dzieci – dzieciom”

Człowiek jest wielki nie przez to, co posiada, lecz przez to, kim jest; nie przez to, co ma, lecz przez to, czym dzieli się z innymi.

Jan Paweł II

W czasie, gdy materializm współczesnego świata przyjmuje coraz to inne formy, a większość ludzi staje do wyścigu o najróżniejsze dobra materialne, **uczniowie Szkoły Podstawowej im. S. Staszica w Tyczynie** już po raz kolejny udowodnili, że dla nich najważniejszym nakazem moralnym jest chęć dzielenia się z innymi i niesienie pomocy potrzebującym.

13 marca br. **Szkolne Koło Caritas** (opiekun **Agata Domino**) już po raz 12. zorganizowało koncert charytatywny **„Dzieci – dzieciom”**, z którego całkowity dochód przeznaczony zostanie na pomoc dla uczniów SP w Tyczynie znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, zdrowotnej czy losowej. Dzięki zebranych funduszom potrzebujące dzieci otrzymają m.in. odzież, przybory szkolne oraz dofinansowanie do obiadów, wycieczek szkolnych, wyjazdów do kina czy teatru.

W tym dniu swoją obecnością zaszczylili nas m.in.: burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki z małżonką, ks. proboszcz Marian Czenczek**, prezes Towarzystwa Miłośników Ziemi Tyczyńskiej **Elżbieta Baran**, dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Tyczynie **Zofia Matys**, przewodniczący Zarządu Rady Osiedla **Jan Napora**, przewodniczący Rady Rodziców SP Tyczyn **Jacek Surówka** oraz zastępca przewodniczącego Rady Rodziców **Janusz Rykowski**. Uroczystość zgromadziła wielopokoleniową społeczność Tyczyna.

W niedzielne popołudnie w wypełnionej po brzegi sali widowiskowej M-GOK-u uczniowie SP Tyczyn zaprezentowali swoje umiejętności wokalne, recytatorskie, taneczne i sportowe. Koncert rozpoczęli **uczniowie klasy IIb**, którzy pod kierunkiem **Barbary Stempniowskiej** oraz **s. Dobrawy** przedstawili montaż słowno-muzyczny „Tradycje wielkanocne”. Kolejnym punktem programu był występ dziewczynek i chłopców z **klasy IIa** (wych. **Agnieszka Fudali**), którzy zatańczyli rock’n rolla i układ pt. „Taniec aniołów”. Następnie na scenie gościnnie pojawili się **uczniowie ze Szkoły Podstawowej im.**

Niedzielny koncert prowadziły uczennice SP w Tyczynie

S. Wyszyńskiego w Woli Rafałowskiej. Zaprezentowali oni program słowno-muzyczny o Bożym miłosierdziu. Licznie zgromadzona na sali publiczność na pewno nie mogła się nudzić. Bogaty program artystyczny dopełnił pokaz **Zespo-**

tu Akrobatyczno-Tanecznego Flimero Cheerleaders (opiekun **Jolanta Magda**) oraz występ tycznińskiej scholi.

W czasie trwania koncertu w hallu MGOK-u trwał **Świąteczny Kiermasz**. Piękne, różnobarwne, pomysłowe i oryginalne prace uczniów i rodziców nawiązywały do dawnych i współczesnych tradycji wielkanocnych. Wśród tych stroików każdy, nawet najbardziej wybredny nabywca, mógł znaleźć coś dla siebie.

W tym roku w trakcie koncertu **„Dzieci dzieciom”** odbyła się również kwesta na rzecz **Pawła Markarskiego**, absolwenta SP w Woli Rafałowskiej, który od maja 2015 r. zmagają się z poważną chorobą serca i został zakwalifikowany na listę osób oczekujących na przeszczep. Dzięki ogromnej ofiarności uczniów, nauczycieli oraz przybyłych na koncert gości udało się zebrać dla Pawła 1682,10 zł.

Pragniemy bardzo serdecznie podziękować wszystkim darczyńcom, a także tym, którzy aktywnie włączyli się w przygotowanie, przeprowadzenie i uświetnienie naszej imprezy. Piękna tradycja, szczytny to cel, a przez to sami stajemy się lepsi, bardziej wrażliwi. **Dziękujemy!** Do zobaczenia za rok.

Jak zwykle podczas koncertu „Dzieci dzieciom” dopisała publiczność. Fot. A. Kustra

Na Świąteczny Kiermasz uczniowie SP w Tyczynie przygotowali stroiki wielkanocne. Fot. A. Kustra

Publiczne Gimnazjum im. św. Jana Pawła II w Tyczynie

www.gptyczyn.edomena.pl

ZAPROSZENIE

Uczniów klas szóstych i ich Rodziców serdecznie zapraszamy na **Dzień Otwarty**, który odbędzie się **1 kwietnia 2016 r.** (piątek) o **godz. 16.30** w hali sportowej przy Publicznym Gimnazjum im. św. Jana Pawła II w Tyczynie.

Będzie to prezentacja dorobku i bazy gimnazjum.

Niech nasza szkoła będzie **Szkołą Pierwszego Wyboru** – nie tylko dlatego, że jest blisko, a to pozwala oszczędzić czas i zdrowie, ale – nade wszystko – bo jest to szkoła, którą warto wybrać z wielu powodów:

- rzetelnie kształci,
- gwarantuje bezpieczeństwo i szacunek,
- konsekwentnie wychowuje, współpracując z rodzicami,
- stwarza możliwości rozwijania zainteresowań naukowych, językowych i artystycznych,
- wspiera uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- zapewnia naukę w komfortowych warunkach,
- oferuje świeże obiady w stołówce szkolnej,
- dowozi uczniów na zajęcia.

Niech ten Pierwszy Wybór będzie Najlepszy!

Serdecznie zapraszamy także Rodziców obecnych uczniów do odwiedzenia naszej szkoły.

Dyrekcja szkoły, Nauczyciele, Pracownicy oraz Uczniowie

*Słychać dzwony
świat odtaja zmrożony.
Głuchną spory, (...)
on, ja, ty odmieniony.
Słychać dzwony
pąki, listek, baze.
Frunie szpak i skowronek
obrus, jajko, baranek.
(...)
w zmartwychwstania moc
- uwierzmy.*

Fr. wiersza **Andrzeja Kality**
pt. **Uderzają dzwony**

*Pomyślnych
i udanych
Świąt Wielkanocnych*

**Wszystkim Mieszkańcom
Kielnarowej**

życzą: **Sołtys Kielnarowej
i Rada Sołecka**

*Zdrowych, pogodnych
i radosnych
Świąt Wielkanocnych,
pełnych nadziei, wiary
i miłości. Serdecznych spotkań
w gronie Rodziny i Przyjaciół
oraz wesołego „Alleluja”
życzą
**Mieszkańcom Hermanowej
Sołtys i Rada Sołecka***

eko strug

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
„Eko-Strug” Sp. z o.o.
w Tyczynie

Wszystkim naszym Klientom i Partnerom
życzymy przepełnionej tradycją
i szczęśliwymi przeżyciami Wielkanocy,
by te świąteczne dni spędzone w rodzinnym gronie
umocniły Waszą wiarę, podniosły na duchu
i napełniły Wasze serca radością.

W imieniu pracowników i własnym
Prezes Zarządu
Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej
„Eko-Strug” Sp. z o.o. w Tyczynie

Zbigniew Moździerz

eko strug

Wesołych Świąt Wielkanocnych

Z MYŚLĄ O KOBIETACH czyli Dzień Kobiet w Gminie Tyczyn

ZAKIA CIEŚLIĆKA-MAJKA - CDKiIT w Tyczynie

...w Tyczynie

Matka, żona, babcia, siostra, ciocia – kobieta! Bez kobiet świat byłby szary. 8-go marca z okazji **Międzynarodowego Dnia Kobiet Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Tyczynie** zorganizował koncert. Pięknymi życzeniami dla wszystkich kobiet uroczystość rozpoczął Burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**. W wykonaniu uczniów szkoły muzycznej **AV Music: Julii Kubali, Natalii Szury, Julii Rokity, Amelii Meksuły i Piotra Brzeka** usłyszeliśmy romantyczne przeboje muzyki rozrywkowej. Tańce przeworskie i krakowskie wykonał **Młodzi Tyczyniacy**, pracujący po okiem **Pauliny Paszek-Kruczyńskiej**, a maluszki z Tyczyna - **Askary i Katarzynki** - rytmicznie bujały się w przygotowanych przez **Marzenę Miczałowską** układach choreograficznych do popularnych przebojów. Ponadto usłyszeliśmy musicalowy hit w wykonaniu młodej skrzypaczki **Martyny Krzanowskiej**. Pełne wygibasów i breakdance'owych akrobacji taneczne życzenia złożyła paniom grupa **Wataha**. Koncert zakończył pokaz energetycznej i dynamicznej **Zumby**.

BARBARA PŁODZIĘ - instruktor CR-K w Kielnarowej

... w Kielnarowej

W **Centrum Rekreacyjno-Kulturalnym w Kielnarowej** 8 marca br. kilkanaście pań spotkało się na **wieczorze maseczkowym produktów aloesowych**. Prowadzące spotkanie **Helena Stec** i jej córka **Joanna** w profesjonalny sposób opowiedziały o dobroczynnym wpływie aloesu na nasze zdrowie i urodę.

Panie przedstawiły wiele produktów aloesowych, m.in. do codziennej pielęgnacji i higieny skóry twarzy i ciała (kremy, mydła, balsamy, szampony) oraz suplementy diety. Mówiły także o witaminach i produktach pszczelich. Uczestniczki spotkania na własnej skórze mogły się przekonać o pozytywnym działaniu aloesu. Nałożone maseczki działają bardzo nawilżająco i odżywczo na skórę twarzy. Panie piękniały w oczach. Wszystkie bawiłyśmy się świetnie przy kawie i ciasteczku. Uczestniczki wyszły ze spotkania zrelaksowane. Myślę, że warto od czasu do czasu zrobić coś dla siebie.

MAŁGORZATA KORCZ - instruktor DL w Matysówce

... w Matysówce

W tutejszym DL spotkanie dla pań odbyło się 10 marca. Gościliśmy regionalistkę i działaczkę społeczną z Nosówki **Stefanię Budę**, która poprowadziła warsztaty rękodzieła ludowego. Panie uczestniczące w spotkaniu mogły podziwiać jej piękne prace, poznać techniki warsztatu i nabyć praktyczne umiejętności podczas samodzielnego wykonywania bibułkowego bociana.

Pani Stefania z ogromną pasją opowiadała o tradycji tworzenia ozdób z bibuły, które dawniej zdobiły izby mieszkalne. Chętnie dzieliła się swoją wiedzą, przekazując wiele cennych wskazówek. Warsztaty były nie tylko okazją do poznania techniki bibułkarstwa, pielęgnowanej z pokolenia na pokolenie w domu pani Stefanii, ale przede wszystkim do spotkania wspaniałej kobiety pełnej zapału, radości życia i uśmiechu.

DOROTA ZĄBEK – instruktor DL w Hermanowej

...w Hermanowej

Spotkanie dla pań odbyło się 8 marca br. w **Domu Ludowym**.

Pięknie powitał i złożył życzenia wszystkim obecnym kobietom najmłodszy obecny na spotkaniu mężczyzna - sześciolatek **Jakub Kopiec**. Następnie zaprezentował się dziecięcy zespół wokalnno-taneczny działający przy DL w Hermanowej.

Kolejnym punktem programu były warsztaty robienia babki wielkanocnej „Ale babka” w wykonaniu **druhow** z **Ochotniczej Straży Pożarnej**. Pieczenie ciasta nie stanowiło dla nich wielkiej trudności. Mimo różnych sposobów wykonania wszystkie wypieki udały się znakomicie.

W czasie, kiedy piekło się ciasto, uczestnicy spotkania, niektórzy z łezką w oku, obejrzeli film z programu „Cafe pod Różami” przygotowanego na Dzień Kobiet w M-GOK w Tyczynie w 2000 r. Można było usłyszeć ponownie piosenki retro oraz wiązanek melodii cygańskich w wykonaniu solistów: **Małgorzaty Paśko, Doroty Ząbek, Krystyny Chabaj, Ludwika Chruszcza, Mirosława Leniarta, Bogdana Starca**, którym towarzyszyli panowie z zespołu „**Tyczyniacy**” oraz **Kapela Wójta Tycznera**.

BARBARA MROCZKA – instruktor DL w Borku Starym

...w Borku Starym

Tegoroczny Dzień Kobiet panie, które przyszły do **Domu Ludowego w Borku Starym**, świętowały nieco odmiennie. Tym razem **8 marca** nie było koncertu, ale bardzo interesujące spotkanie z **naturoterapeutą Elżbietą Kozioł-Wilk**. Panie, przy herbatce i ciasteczku, wysłuchały wykładu pani Elżbiety o zastosowaniu ziół w codziennym życiu. Temat wzbudził duże zainteresowanie, niejedna z pań pochwaliła się jego znajomością, choć trzeba przyznać, że często nie doceniamy roślin takich jak np. wrotycz, pokrzywa czy nawłoc. Na zakończenie spotkania każda uczestniczka spotkania otrzymała miłą niespodziankę w postaci tulipana.

Tematy poruszane przez naszego gościa wzbudziły spore emocje i wiele pytań, na które pani Elżbieta bardzo chętnie odpowiadała. Na kolejne spotkanie z **E. Kozioł-Wilk** zaprosimy Państwa już niebawem, a latem wybierzemy się na zbieranie ziół w ramach akcji „**Cała Polska widzi zioła**”.

Przygotowania do Wielkanocy

Wielkanoc wiąże się z wieloma tradycjami, z których część sięga nawet wieku XIV. Święto poprzedza 40-dniowy post, a jego kulminacją jest Wielki Tydzień. Jak dawniej przygotowywano się do świąt? Jak dziś przeżywamy ten szczególny czas?

Wielki Tydzień rozpoczyna się **Niedzielą Palmową**, a kończy **Niedzielą Wielkanocną** – zmartwychwstaniem Chrystusa. Jest to szczególny czas, któremu dawniej towarzyszyło wiele zwyczajów i obrzędów. Jednym z nich było **robienie palm** z gałązek wierzby, zdobionych bukszpanem i kwiatami, należało je poświęcić w kościele w Niedzielę Palmową. Po powrocie do domu taką poświęconą palmką uderzało się lekko każdego z domowników. Następnie umieszczało się ją za obrazem lub nad drzwiami. Miało to chronić domostwo przed burzą oraz ogniem. Przed Wielkanocą, w ten szczególny wiosenny czas, porządkowano obejścia, bielono ściany i wnętrza domów, myto podłogi i domowe sprzęty, wymieniano też sienniki. Wedle starego zwyczaju wszyscy domownicy musieli przyłożyć się do tych porządków, a trzeba je było zakoń-

Świecenie pokarmów. Tycczyn, początek lat 20. XX w.

czyć we wtorek w Wielkim Tygodniu. W środę zwyczajowo wędzono szynki i kielbasy. Dziś – tak jak za czasów naszych dziadków – w **Wielki Czwartek** z ołtarzy znikają wszelkie przedmioty, a dzwony milkną aż do czasu Zmartwychwstania. W tym dniu gospodynie piekły chleb. W **Wielki Piątek** wczesnym rankiem sadzono czosnek, a gdy dzień był pogodny – także groch. Każdą pracę należało wykonać starannie i szybko, aby nie być leniwym w ciągu roku. W piątek gotowano również jajka, które święcono w sobotę, a dziewczyny wykonywały jaskanki. Po południu przy **Grobach Pańskich** urządzanych w kościołach zaciągano strażę. Tradycyjnie już w naszych kościołach od lat pełnią ją strażacy w pięknych galowych mundurach. Wieczorem odbywają się **Drogi Krzyżowe**, podczas których Ciało Chrystusa składa się do grobu. Tego dnia obowiązuje ścisły post. W **Wielką Sobotę** spryskiwano dom wodą na znak pomyślności. Palono leszczynę, a powstały w ten sposób popiół rozrzucano przy pierwszej orce na znak dobrobytu.

Tradycyjnie w Wielką Sobotę **święcimy pokarmy**. W wielu domach był zwyczaj, że w ten szczególny dzień do kościoła ze święconką szła cała rodzina. Co wedle tradycji zawierały pięknie ozdobione bukszpanem koszyki? **Baranka** (z cukru lub ciasta) – symbol zmartwychwstałego Jezusa, **jajka** – symbol rodzącego się życia, **chleb** – symbol Ciała Chrystusa, dobrobytu i pomyślności, **chrzan** i często **ocet** w buteleczce – symbol męki Pańskiej, **sól** –

istota prawdy, **ser** – symbol pojednania człowieka z naturą, **babkę** – symbol umiejętności.

Po święceniu należało szybko wrócić do domu, omijając boczne drogi, by nie błędzić w nadchodzącym roku, następnie trzeba było obejść trzykrotnie własny dom, uderzając koszyczkiem w jego węgiel dla zapewnienia ochrony. Poświęcone jadlo traktowano jak świętość, dbano, aby nawet jeden okruszek nie spadł na ziemię. Wszelkie prace domowe, takie jak sprzątanie czy gotowanie potraw wielkanocnych, powinno zostać zakończone przed poświęceniem koszyczka.

W **Wielką Niedzielę**, po uroczystej mszy w kościele, nie mogło zabraknąć stołu przykrytego białym obrusem. Na śniadanie był żurek, kielbasa, pasztety, pieczenie oraz szynki, z ciast – mazurki i babki. Była radość i rozmowy w rodzinnym gronie. Cieszono się z obfitości potraw, bo przecież na co dzień jadano dużo skromniej.

źródło: K. Ruszel, *Leksykon kultury ludowej w Rzeszowskiem*, Rzeszów 2004.

*I potoczyło się jajo życia
między lukrowanymi babami
i mazurami
między wiankami kielbas
różową szynką
i potulnym barankiem,
z zielonego barwnika
przypięto warkocze
z łupin cebulowych
włożyło spódnice
ćwikłowym buraczkciem
okrasilo lico.
I potoczyło się jajo życia
po Wielkanocnym stole
ku ogólnej radości.*

Anna M. Nowak, *Wielkanocne jajo*, z tomiku: „Mozaika”

Nieco smutna refleksja

Przed nami Wielkanoc. Jak dziś przeżywamy to święto? Czy ma ono dla nas takie samo znaczenie jak dla naszych rodziców czy dziadków? W sklepach pełno jest rzeczy z plastiku w kształcie jajek i kurczaków, nie brakuje też gotowych produktów, bo przecież coraz chętniej rezygnujemy z samodzielnego przygotowywania świątecznych potraw. Mówimy, że w ten sposób oszczędzamy czas i – co chyba najważniejsze – nie martwimy się, że coś nie wyjdzie. Wszystko ma być jak w reklamie – szybko i przyjemnie, no może mniej smacznie i tradycyjnie, ale kto by się tam przejmował? Coraz bardziej jednak niepokoi inna rzecz. Zdarza się, że niektórzy z nas Wielkanoc traktują jak kolejną okazję do wypoczynku, przedkładając wycieczkę nad spotkanie w gronie najbliższej rodziny. Dlaczego tak się dzieje? Może staliśmy się zbyt leniwi, bo po co się męczyć, jeśli można spędzać czas na pięknej plaży lub przed telewizorem, np. śledząc losy filmowych i zarazem nieprawdziwych bohaterów. Coraz mniej rozmawiamy przy wspólnym stole, nie tylko w święta, ale w ogóle. Dziś chyba zapomnieliśmy, że rozmowa czy przygotowanie niedzielnego obiadu może dać naprawdę dużo radości. Święta to czas, kiedy pod wpływem zmęczenia i nadmiaru prac czasem tracimy dobry humor, a przecież dobry humor, szczególnie pani domu, to podstawa udanych świąt. W końcu każda z nas chciałaby, aby tradycyjne, rodzinne biesiadowanie upłynęło w miłej atmosferze. Tego bardzo Państwu życzę w nadchodzący świąteczny czas.

A.K.

MONIKA DZIADURA - bibliotekarz MiGBP w Tyczynie

O zwyczajach wielkanocnych w Bibliotece

Wielkanoc to najstarsze i najważniejsze święta w tradycji chrześcijańskiej. Właśnie z tymi świętami związane są różne obrzędy religijne i świeckie (np. święcenie pokarmów, robienie pisanek, śmigus-dyngus, święcenie palmy). Wiele z tych zwyczajów przetrwało do dziś i właśnie dzięki nim Wielkanoc jest tak radosna.

Co roku w okresie przedświątecznym bibliotekarze z MiGBP w Tyczynie organizują dla przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych cykl zajęć pt. „**Polskie obrzędy i zwyczaje wielkanocne**”. Dzięki tym spotkaniom chcemy pokazać najmłodszym, jak piękna jest nasza polska tradycja, aby w przyszłości mogli przekazać ją swoim dzieciom.

W marcu br. w zajęciach z tego cyklu wzięło udział ponad 100 dzieci. Byli to uczniowie z **klasy IIIa** (wych. **Anna Pondo**) SP w Tyczynie oraz dzieci z **Przedszko-**

la Sióstr Św. Dominika w Tyczynie (grupy: **Pszczółki, Krasnoludki, Gwiazdeczki, Motylki, Biedronki i Misie**) wraz z opiekunami. Na początku każdego spotkania obejrzelśmy prezentację multimedialną o zwyczajach i tradycjach związanych z Wielkanocą, Wielkim Tygodniem i Niedzielą Palmową. Następnie dzieci mogły zobaczyć pisanki wykonane różnymi technikami – jajka koronkowe, ozdobione tasiemką, muliną, cekinami i farbowane. Na zakończenie rozmawialiśmy o zwyczajach związanych z Wielkanocą, które obchodzimy w naszych domach i jakie tradycje lubimy najbardziej.

AGNIESZKA JANDA – moderator DKK

Śladami Róży z Wolskich.

Relacja ze spotkania DKK

14 marca 2016 r. w Saloniku Literackim w Tyczynie odbyło się kolejne spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki. Wraz z główną bohaterką powieści **Małgorzaty Gutowskiej-Adamczyk** pt. „**Podróż do miasta światła**” – **Różą z Wolskich** – poznajemy Paryż z końca XIX w. Róża jako kilkunastoletnia dziewczynka razem z matką Krystyną wyjeżdża z Polski do wuja mieszkającego we Francji. Tam Polki są świadkami historycznych wydarzeń: wystaw światowych, rodzącej się Komuny Paryskiej, doświadczają biedy, ale i – dzięki wydawałoby się błażej umiejętności haftowania – poznają smak dobrobytu. W tej atmosferze rodzi się malarski talent Róży, poznaje ona uznanych malarzy, dokonuje pierwszych samodzielnych wyborów (nie zawsze odpowiadających matce). Rozwija się także mi-

łość młodej Wolskiej do księcia **Rogera de Vallenorda**. W powieści jest też wątek współczesny. Otóż Nina – uznana historyk sztuki – zostaje poproszona przez **Igę Toroszyn** (którą czytelnicy znają z „Cukierni pod Amorem”) o wyjaśnienie zagadki, czy portret hrabiego **Tomasza Zajezierskiego**, który znajduje się w pałacu w Gutowie, jest oryginalną pracą znanej malarki **Rose de Vallenord**, czy jej wierną kopią. Losy głównych bohaterów są dla autorki pretekstem do przekazania czytelnikom wielu ważnych treści. Podczas lektury książki jesteśmy świadkami narodzin impresjonizmu, poznajemy modę tamtego okresu, obowiązujące kanony towarzyskie i rodzinne.

Na spotkaniu DKK skupiliśmy się na widocznych w powieści relacjach matka-córka. Komentowałyśmy zachowanie zarówno Krystyny, jak i Ireny (matki Niny) oraz ich wpływ na życie córek. Róża jest jedną z tych postaci literackich, dla których tak licząca się wolność nie ułatwiła im życia, a wręcz je skomplikowała („Bezgraniczna wolność nie istnieje”). Malarka zdobyła się nawet na refleksję: „Nieczyste sumienie jest piekłem za życia”. W naszych rozmowach pojawił się również R. de Vallenord, który tylko z obawy przed wydziedziczeniem przez ojca (co wówczas równało się życiu w ubóstwie), porzucił Różę i ożenił się z kobietą, którą wybrała mu rodzina.

Małgorzata Gutowska-Adamczyk będzie gościem MiGBP w Tyczynie w tegorocznym Tygodniu Bibliotek. Szczegóły w kolejnym numerze GT.

Koleżance STANISŁAWIE PALUCH

wyrazy głębokiego współczucia i żalu
z powodu śmierci

MAMY

składają: Dyrektor i Pracownicy MiGBP w Tyczynie

Nasze pasje, czyli bliskie spotkania z pszczołami...

Rozmowa z **Natalią Krawiec** - mieszkanką Tyczyna, pszczelarzem-amatorem.

Alicja Kustra: Natalio, jak to się stało, że zainteresowałaś się pszczelarstwem?

Natalia Krawiec: Pszczoły są obecne w moim życiu od dawna, choć nie zawsze byłam nimi zainteresowana tak jak teraz. Z dzieciństwa pamiętam wyjazdy z rodzicami na działkę niedaleko Rzeszowa, gdzie oprócz warzyw, kwiatów i drzew były ule. Wtedy często słyszałam: „Nie podchodź blisko, bo pszczoły cię użądla!”. Czasem jednak nie słuchałam, dlatego szybko przekonałam się, jak „smakuje” pszczele żądło. To tato zauważył, że lubię obserwować te małe stworzonka, zaczął wprowadzać mnie w tajniki pracy pszczelarza. Swoje umiejętności doskonaliłam także w pasiece wujka. Pamiętam, jak tato zawsze dokładnie sprawdzał czy mój ubiór pozwalał na to, by podejść blisko ula. Później zakładał mi specjalny mały kapelusik pszczelarski i już mogliśmy wspólnie przystąpić do prac. Często jednak dość szybko nudziło mnie samo stanie i patwienie, więc próbowałam pomagać. Wiedza z „samego patrzenia” tak do końca nie poszła w las.

A.K.: Opowiedz o swojej pasiece.

N.K.: Jest to raczej wspólna pasieka taty i moja, wszystkie decyzje związane z pracami w pasieczysku wspólnie też podejmujemy. W tej chwili po pierwszym przeglądzie wiosennym mogę pochwalić się tym, że wszystkie rodziny przezimowały. Nie ma ich wiele, bo tylko siedem, ale proszę mi wierzyć, że nastały takie czasy, w których przezimowanie wszystkich rodzin to naprawdę duże osiągnięcie. Każda rodzina ma swój ul z odpowiednim numerem. Numeracja znacznie ułatwia pracę i prowadzenie notatek na temat każdej z rodzin. To bardzo ważne chociażby dlatego, by wiedzieć, ile pokarmu dostała dana rodzina, ile lat ma matka pszczoła, czy też ile miodu zostało wybrane z danego ula. Każda pasieka musi mieć sprzęt, bez którego praca jest utrudniona lub wręcz niemożliwa (podkurzacz, miodarka, dłutka, miotełki, odsklepiacze, rojownica).

A.K.: Czym różnią się miody „swojskie” od tych kupowanych w supermarketach?

N.K.: Na pewno należy zwrócić uwagę na to, co jest napisane na etykietach. Często można tam wy czytać informacje, że dany miód

jest mieszaniną miodów z państw Unii Europejskiej lub z poza niej. Czy jest to dobry miód - nie wiem. Jeśli ktoś nie ma dostępu do kupna miodu od pszczelarza, zawsze może go kupić w związku pszczelarskim, np. danego województwa. Posłużę się argumentami ogólnopolskiej ak-

Natalia Krawiec podczas pracy w pasiece

cji Polskiego Związku Pszczelarskiego: „Miód kupujesz, pszczoły ratujesz”. Przede wszystkim kupując miód, można wesprzeć pszczelarzy w prowadzeniu pasieki, zapewniając tym samym opiekę pszczołom. Dzięki tej opiece zwiększa się liczba pszczół. O tym, jak ważne są pszczoły, wiemy od samego Alberta Einsteina, który powiedział: „Jeśli z Ziemi zniknie pszczoła, człowiekowi pozostaną tylko cztery lata życia”.

A.K.: Często słyszy się w mediach o pszczelich chorobach. Czym to jest spowodowane? Jak możemy temu przeciwdziałać?

N.K.: Podobnie jak ludzie, tak i pszczoły mają swoje problemy. Człowiek może się zwrócić do lekarza, te małe stworzonka - niestety nie. W tym przypadku ważna jest obserwacja. Każda zmiana w ulu może podpowiedzieć pszczelarzowi, czy zdrowie ich podopiecznych jest w należytym porządku. Nasze maleństwa pod-

czas zimy mogą cierpieć np. na problemy układu pokarmowego. Pszczoły może zaatakować też choroba zwana warrozą. Nie można jednoznacznie powiedzieć, czy choroby pszczół to wina człowieka, czy tylko osoby, która się nimi zajmuje. Niestety, chorób jest bardzo wiele, a tylko nieliczne wiemy, jak leczyć. Ważne, aby nie używać nawozów sztucznych. Jednak rolnictwo osiągnęło taki poziom rozwoju, że chemia wydaje się być niezbędna do uzyskania dobrych plonów. Efekt zapylania przez pszczoły zastępuje się sztucznymi środkami, które niszczą pszczoły. Cóż, zawsze liczy się cena. Proszę porównać, ile kosztują warzywa czy owoce z gospodarstw, gdzie stosuje się tylko naturalne metody nawożenia (zatem zdrowsze), a jaki jest koszt tych sztucznie wspomaganych.

A.K.: Twój największy sukces pszczelarski?

N.K.: Na początku moim sukcesem było to, żeby odejść od uli bez użądlenia. Z biegiem czasu ważne były prace pasieczne, jak konstrukcja i budowa różnych przydatnych urządzeń np. do naciągania drutu w ramach czy też budowa pierwszego ula. Nie było to łatwe wyzwanie, ponieważ tato nie ma na co dzień, a to właśnie on uczył mnie wszystkich prac, szczególnie tych konstrukcyjnych. Mogłam jednak liczyć na pomoc męża, który też dał się wciągnąć w prace w pasiece. Wspólnymi siłami udało się nam wykonać pełnowartościowy ul zawierający dennice, włotek, dwie nadstaw-

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie
zaprasza na spotkanie

pt. APITERAPIA –
właściwości lecznicze produktów pszczelich

**15 kwiecień br.
godz. 16.30**
Biblioteka Publiczna w Tyczynie

Spotkanie poprowadzi **NATALIA KRAWIEC**, mieszkanka Tyczyna, amator pszczelarz. Podzieli się ona swoją wiedzą na temat wykorzystania produktów pszczelich w kuchni i domowej aptece.

ki oraz daszek. Oczywiście by się rozwijać, trzeba sobie stawiać nowe wyzwania, więc jako amator postanowiłam, że zrobię odkład, z którego powstaje nowa rodzina pszczoła. Oj, nie obeszło się bez potknięć, ale w końcu się udało – ba, nawet dwa razy!

A.K.: Wiem, że od kilku lat interesujesz się produktami pszczelimi. Jakie produkty sama robisz?

N.K.: Pszczelarstwo wciąga! Sezon w Polsce trwa dość krótko, bo zaledwie kilka miesięcy. Człowiek się tak przyzwyczaja, że po skończonym sezonie nie może doczekać się wiosny. Żeby być w stałym kontakcie z „moimi pszczołkami” zainteresowałam się **apiterapią** (nauka o leczniczych wartościach produktów pszczelich). Szczególnie interesuje mnie kit pszczeli, z którego wytwarzany jest propolis. Na jego bazie można wykonywać np. maści, stosować go jako inhalację parową czy też po prostu pić z niewielkim dodatkiem miodu. Każdy z produktów ma swoje zastosowanie i każdy z nich wart jest polecenia.

A.K.: Czy praca pszczelarza jest niebezpieczna?

N.K.: W każdym poradniku pszczelarskim jest napisane, że pszczelarz nie może być uczulony na jad pszczoły. W zasadzie jest to jedyny warunek, który trzeba spełniać. Oczywiście bardzo ważna jest wiedza, ale to, jak szybko sobie ją przyswoimy, zależy od pszczelarza. Wydaje mi się, że zawód pszczelarza nie jest niebezpieczny pod warunkiem, że są spełnione podstawowe zasady dotyczące pracy z pszczołami. Każdy podejmujący się współpracy z tymi małymi stworzonkami musi przede wszystkim być osobą opiekuńczą. Proszę mi wierzyć, że nie znam pszczelarza, który by się nie martwił o nawet najmniejszą pszczołkę z rodziny.

A.K.: Serdecznie dziękuję za rozmowę.

Z Natalią Krawiec rozmawiała
Alicja Kustra

Z okazji Świąt Wielkanocnych najlepsze życzenia zdrowia, pomyślności i wszelkich łask od Chrystusa Zmartwychwstałego składają

Mieszkańcom Borku Starego
sołtys Borku Starego
oraz Rada Sołecka

JOANNA KALEMBKIEWICZ - inspektor w UM w Tyczynie

Zasady przeprowadzania cięć pielęgnacyjnych

Cięcia przyrodnicze stosowane są od setek lat przez sadowników i mają one na celu poprawę stanu zdrowotnego drzew. Przycinka drzew nie jest jednak zabiegiem obowiązkowym. Wyjątkiem jest jedynie usuwanie suchych i chorych gałęzi lub usuwanie gałęzi kolidujących z infrastrukturą miejską. Pamiętajmy, że każda najmniejsza ingerencja w koronę drzewa powoduje powstanie rany, która może stać się źródłem infekcji i prowadzić do choroby drzewa. Dlatego nie należy zadawać drzewom żadnych ran bez wyraźnej konieczności, trzeba ograniczać zabiegi pielęgnacyjne do niezbędnego minimum. Cięcia zdrowych gałęzi i konarów, szczególnie o większej średnicy (powyżej 5–7 cm), wykonuje się tylko w ostateczności, np. gdy konieczne jest poprawienie statyki drzewa.

- Najlepiej pielęgnować drzewa ciągle, a nie akcyjnie. Taki sposób działania minimalizuje ryzyko spowodowane zadawaniem ran.

- **Niedopuszczalne są cięcia, które przekraczają 20% masy asymilacyjnej drzew.** Jej nadmierna redukcja przyczynia się do zaburzeń fizjologicznych spowodowanych gwałtownym powstaniem różnic w wielkości części nadziemnej (korony) i podziemnej (korzeni) drzewa. W następnym roku po ogłowieciu w miejsce utraconych wyrastają bardzo liczne pędy przybyszowe (odroślowe), które wpływają na ograniczenie ilości asymilatów potrzebnych do normalnego funkcjonowania drzewa. Nowo powstałe pędy odroślowe nie są związane z całą konstrukcją drzewa i łatwiej się odłamują.

- **Rozległe zabiegi pielęgnacyjne prowadzą do przedwczesnego zamierania drzew.** W praktyce spotyka się cięcia drzew obejmujące nawet ponad 80% aparatu asymilacyjnego. Takie drzewa albo zginią w następnym roku, albo po kilku latach coraz bardziej ograniczonej vegetacji (uwaga ta dotyczy wszystkich drzew, w tym tak często i nadmiernie ciętych topól, klonów, wierzb, dębów i jesionów).

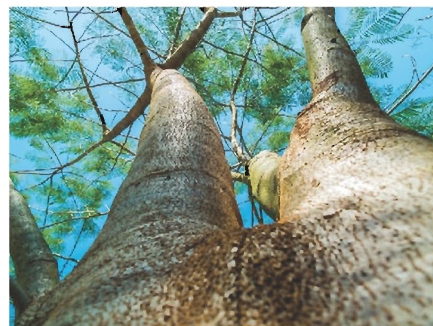
- **Nie należy doprowadzać do znacznego podnoszenia środka ciężkości i środka naporu wiatru na koronę.** Jest to częsty wynik podkrzesywania „na zapas”. W efekcie takich zabiegów drzewa

często ulegają złamaniom pnia i wykrotom (przewrócenie pnia).

- **Cięcia najlepiej jest przeprowadzać w okresie wegetacji,** kiedy dostateczna ilość asymilatów może być wykorzystana w procesach tworzenia barier ochronnych i gojenia zadanych ran.

- Najgorzej znoszą cięcia drzewa stare i osłabione, ich zdolności regeneracyjne maleją z wiekiem.

- Nie wszystkie gatunki drzew znoszą cięcia jednakowo. Stosunkowo dobrze tolerują je: lipy, klon jesionolistny, dęby, topole, jabłonie, wierzby, jesiony, cisy. Źle znoszą cięcia grubych gałęzi: kasztanowce, robinie akacjowe, trójgliczniki, klon (z wyjątkiem jesionolistnego). Praktycznie nie tolerują cięcia: tuli-

panowce, magnolie, korkowiec, ajlanty, brzozy, orzechy, orzeszniki, skrzydłorzechy, starsze drzewa iglaste (poza cisami).

- **Nie można ucinąć gałęzi na płasko** (bez obrączki). Taki sposób przyczynia się do niszczenia powstających w obrączce naturalnych barier ochronnych.

- **Należy zrezygnować z malowania ran środkami grzybobójczymi i owadobójczymi oraz smarowania maściami.** Nie zabezpieczają one przed infekcją grzybową, natomiast utrudniają przesychanie rany. Możliwe jest **zastosowanie środków pielęgnacyjnych na obrzeżach zranień.** Zabezpiecza to przed wysychaniem żywych tkanek. Nie powinno się stosować kapturów, których zadaniem ma być ograniczenie dostępu wody do pęknięć i ubytków, ponieważ działają przeciwnie - powodują zmniejszenie dostępu powietrza i w efekcie jeszcze większe zawilgocenie przykrytych miejsc.

źródło: *Jak zachować aleje*, Fundacja EkoRozwoju, Wrocław 2010.

ZESPÓŁ SZKÓŁ w TYCZYNI **zaprasza do klas Liceum Ogólnokształcącego**

W roku szkolnym 2016/2017 proponujemy następujące kierunki kształcenia:

1) „Edukacja ogólnopolicyjna” pod patronatem Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie i we współpracy z Wyższą Szkołą Prawa i Administracji w Rzeszowie.

- Realizacja zajęć według planu liceum ogólnokształcącego uzupełnionego o przedmioty z zakresu kształcenia ogólnopolicyjnego, opracowane i prowadzone przez funkcjonariuszy Policji.
- Przygotowanie policyjne obejmuje treści uwzględniające m.in.: prewencję, organizację Policji, prawo wykroczeń, prawo karne, zasady ruchu drogowego, podstawy samoobrony, stosowanie środków przymusu bezpośredniego, zasady posługiwania się bronią palną, zasady postępowania dochodzeniowego i śledczego.
- Program obejmuje również zajęcia praktyczne w ośrodkach szkolenia Policji.
- Przygotowanie do dalszego kształcenia w zawodach związanych z funkcjonowaniem służb wewnętrznych.
- Absolwenci otrzymują dodatkowe punkty w procesie rekrutacji do Policji.
- Możliwość udziału w projekcie „Podkarpacka Młodzieżowa Akademia Prawa i Bezpieczeństwa” organizowanym we współpracy z WSPiA w Rzeszowie.

2) „Ochrona osób i mienia z elementami bezpieczeństwa wewnętrznego” we współpracy z Agencją Ochrony „BEZPOL” oraz Wyższą Szkołą Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie.

- Realizacja zajęć według planu liceum ogólnokształcącego uzupełnionego o zajęcia znajdujące się w programie szkolenia pracowników ochrony, prowadzone przez pracowników Agencji Ochrony „Bezpol”.
- Wykłady i warsztaty z tematyki bezpieczeństwa wewnętrznego i funkcjonowania służb mundurowych.
- Zajęcia dodatkowe obejmują: zagadnienia dotyczące ochrony osób i mienia, prawo karne i prawo cywilne, zasady funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, wybrane zagadnienia z zakresu: psychologii, socjologii, stosunków międzynarodowych, techniki samoobrony i sporty walki, szkolenie strzeleckie, pierwsza pomoc przedmedyczna.
- Dodatkowy cykl lekcji z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego prowadzony przez kadre naukową WSiIZ.
- Możliwość udziału w projekcie „Podkarpacka Młodzieżowa Akademia Prawa i Bezpieczeństwa” organizowanym we współpracy z WSPiA w Rzeszowie.

3) „Fotografia – film – reklama w technologiach mobilnych i internetowych”.

- Klasa stworzona z myślą o pasjonatach fotografii, grafiki komputerowej oraz przyszłych pracownikach agencji reklamowych, zajmujących się promocją firm.
- Realizacja zajęć według planu liceum ogólnokształcącego, uzupełnionego o zajęcia o tematyce związanej z tworzeniem i funkcjonowaniem fotografii, filmu i reklamy w social media.
- Zajęcia dodatkowe obejmują zagadnienia: fotografia z grafiką komputerową – tworzenie interaktywnej i dynamicznej grafiki komputerowej, strategię obrazkową, grafika 2D, 3D, Web design, obróbka obrazów rastrowych i wektorowych, edukacja filmowa – techniki reżyserii i filmowania, Social Media Marketing, prezentacja informacji multimedialnych w Internecie.
- Poszerzenie kwalifikacji językowych.

KRYTERIA PRZYJĘĆ

Przedmioty punktowane:

- język polski,
- język angielski lub język niemiecki (zdawany na egzaminie gimnazjalnym),
- wiedza o społeczeństwie, historia lub geografia,
- wychowanie fizyczne lub edukacja dla bezpieczeństwa (dla klasy z *edukacją ogólnopolicyjną* oraz dla klasy *Ochrona osób i mienia z elementami bezpieczeństwa wewnętrznego*),
- informatyka (dla klasy *Fotografia – film – reklama w technologiach mobilnych i internetowych*).

Skala punktowa:

- Ocena celująca - 20 pkt.
- Bardzo dobry - 16 pkt.
- Dobry - 12 pkt.
- Dostateczny - 8 pkt.
- Dopuszczający - 2 pkt.

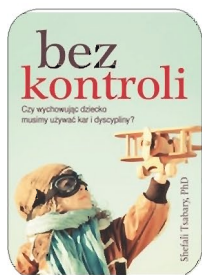
Wymagane dokumenty:

- podanie o przyjęcie do szkoły (formularze do pobrania w sekretariacie Zespołu Szkół lub na stronie internetowej www.zs-tyczyn.szkoly.itl.pl)
- Termin składania: do 31 maja 2016 r.** (osobiście w sekretariacie, faxem, listownie lub pocztą elektroniczną)
- świadectwo ukończenia gimnazjum
- zaświadczenie o wynikach egzaminu gimnazjalnego
- dwie fotografie
- odpis skrócony aktu urodzenia (kopia)

Dokumentacja i szczegółowy terminarz rekrutacji 2016/2017 znajduje się na stronie internetowej ZS w Tyczynie: www.zs-tyczyn.itl.pl

Zapraszamy!

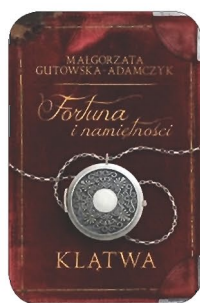
PÓŁKA Z KSIĄŻKAMI

Czy wychowując dziecko musimy używać kar i dyscypliny? To pytanie jest podtytułem książki **„Bez kontroli”** Shefali Tsabary – doktor psychologii, autorki wielu wydawnictw o rodzicielstwie na nowo odkrytym. Na ponad dwustu stronach S. Tsabary chce przekonać rodziców, że stosowanie kar, odbieranie dzieciom przywilejów i kontrolowanie naszych pociech jest niepotrzebne w ich wychowaniu. **Czy to możliwe?** Według autorki tak. Na poparcie tej tezy przytacza wiele przykładów ze swojej praktyki psychologicznej i własnych doświadczeń (S. Tsabary ma córkę). Sama krzyczała na swoje dziecko, karała je i kontrolowała, aż doszła do wniosku, że skoro córka nie zmienia swojego zachowania, to metody wychowawcze, które stosuje jako mama, nie sprawdzają się. **Co więc doktor proponuje w zamian?** Autorka daje konkretne wskazówki, które można wykorzystać w codziennym obcowaniu z dziećmi bez uciekania się do karan, podnoszenia głosu i kontrolowania. S. Tsabary nie ukrywa jednak, że takie nowatorskie podejście do wychowania wiąże się z całkowitą zmianą sposobu myślenia nie tylko o wychowaniu (Bez karan? To niemożliwe!), ale przede wszystkim o nas jako o rodzicach. Na końcu książki autorka zamieściła *Mądre sposoby pozytywnego motywowania dziecka bez stosowania dyscypliny*. **Czy metody zaproponowane przez panią Shefali są skuteczne?** Nie pozostaje nic innego, jak je wypróbować i przekonać się osobiście.

□□□□□□□□□□□□□□□□

Kto lubi XVIII-wieczne polskie klimaty, intrygi szlacheckie i historyczne tło, temu do gustu przypadnie dwutomowa najnowsza powieść **Małgorzaty Gutowskiej-Adamczyk** pt. **„Fortuna i namiętności”**. W pierwszym tomie książki (pt. „Klątwa”) poznajemy młodą wdowę **Zofię Niezgodzką**, która po śmierci męża musi sama zarządzać majątkiem, mając do czynienia z nieprzychylnymi jej osobami. Jako młoda jeszcze kobieta chciałaby zaznać szczęścia przy męskim boku, ale na horyzoncie kandydatów brak. Czyżby na pewno?... Zofia wraz z rodzicami wybiera się do Winnicy na ślub córki kasztelana – Cecylii, która darzy miłosnym uczuciem nie tylko męża. Goście po przyjeździe do kasztelańskiej posiadłości, przy wieczery, dowiadują się, że „odszedł w Panu” król August II. To wydarzenie rozpocznie w kraju gorący czas, bowiem dwa przeciwstawne sobie obozy zjeżdżają do Warszawy, by wybrać jego następcę. Na tym tle poznajemy innych bohaterów powieści: winnickiego kata, zbójcę **Bartka Rabińskiego**, synów kasztelańskich oraz pozbawionego szlacheckich przywilejów podstarościgo **Kacpra Hadziewicza**, który miga się od kary więzienia.

Poleca: **AGNIESZKA JANDA**

ZAPRASZAJĄ

**MiGBP w Tyczynie,
Biblioteka Szkolna SP w Tyczynie**
zapraszają uczniów klas I - III szkół podstawowych
Gminy Tyczyn na

KONKURS PLASTYCZNY

Zadaniem uczestników konkursu będzie wykonanie ilustracji do wybranej baśni H.Ch. Andersena.

Regulamin:

Prace będą oceniane w trzech kategoriach wiekowych:

uczniowie klas I, II, III.

Uczeń może zgłosić do konkursu tylko jedną pracę.

Oceniane będą tylko prace indywidualne.

Technika wykonania pracy – płaska.

Format pracy – A4.

Kryteria oceny prac: zastosowana technika, pomysłowość, oryginalność, zgodność z tematem, estetyka pracy.

Zasady przyjmowania prac:

Termin składania prac: **21 marca - 22 kwietnia 2016 r.**

Prace można składać w Bibliotece w Tyczynie i w jej Filialach oraz w Bibliotece SP w Tyczynie.

Szczegółowe informacje znajdują się na stronie internetowej MiGBP: **www.tyczyn-biblioteka.pl**.

KSIAŻKA Z BIBLIOTEKI NA TELEFON

WYPOŻYCZALNIA DLA DOROSŁYCH

Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Tyczynie
proponuje mieszkańcom Tyczyna nową usługę:

DOSTARCZANIE KSIĄŻEK DO DOMU

Jeśli mieszkasz na terenie Tyczyna i jesteś osobą starszą, chorą lub niepełnosprawną, a chciałbyś przeczytać książkę – ta oferta jest dla Ciebie.

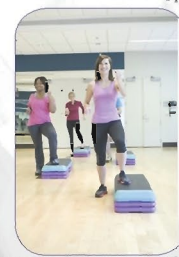

Jak skorzystać z usługi?

Wystarczy zadzwonić pod nr tel. **17 22 19 410**
a bibliotekarz dostarczy Ci wybrane tytuły do domu.

ZAPRASZAMY DO SKORZYSTANIA Z TEJ FORMY WYPOŻYCZENIA

Dom Ludowy w **Hermanowej**
zaprasza na **aerobic**
w **poniedziałki**
i **środy**
o godz. **19.00**
w sali **Domu Ludowego**

Wszystkich, którzy chcieliby podzielić się swoimi refleksjami na temat książki **M. Gutowskiej-Adamczyk** pt. **„Podróż do miasta światła. Rose de Vallenrod”** lub poznać Paryż końca XIX w., serdecznie zapraszamy na kolejne spotkanie

Dyskusyjnego Klubu Książki.

25 kwietnia (pon.), godz. 10.00,

Salonik Literacki przy MiGBP w Tyczynie

DKK dyskusyjny klub książki

(NIE)DOBRE KINO...

OSCARY 2016

Pomimo, że z roku na rok coraz mniej lubię te najważniejsze - mimo wszystko nagrody filmowe na świecie, to jednak regularnie je śledzę i staram się przed ich rozdaniem poznać wszystkich kandydatów, przynajmniej w tej najważniejszej kategorii, czyli najlepszego filmu roku. Co roku mam swoich faworytów; tych, za których trzymam kciuki, a także tych, którym życzę niepowodzenia. Choć tych drugich jest z reguły znacznie mniej. W tym roku było podobnie, choć - przyznaję - w niektórych kategoriach miałem wątpliwości, a nawet rozdarte serce. Najważniejsze jednak w tym wszystkim jest to, że finalnie, czyli po ogłoszeniu zwycięzców, poczułem ogromne rozczarowanie, żeby nie powiedzieć - niesmak. Oto kilka powodów.

Najlepszym filmem roku został „**Spotlight**”. Tytuł, na który chyba nikt by nie postawił u buchmacherów złamanego grosza. Wydawało się zresztą, że batalia o statuetkę rozegra się między dwoma świetnymi gigantami, czyli „**Zjawą**” i „**Mad Maxem**”. I nie chodzi tu o to, że wygrał film skromny, bez fajerwerków, miejscami może nawet przegadany i dłużący się. Ważne, że wygrał film zaledwie niezły, a przeciętny na tle pozostałej stawki. Wydaje się również, że jego zwycięstwo oparte jest na temacie, który porusza. „**Spotlight**” opowiada bowiem o skandalu na światową skalę, który odkryła bostońska gazeta - o pedofilii w Kościele katolickim, która wypracowanymi sposobami była przez tenże Kościół ukrywana, a jej sprawcy ratowani przed karą. O ile Kościół miesza się w tym filmie z polityką, o tyle nagroda, o której mówię, również zdaje się mieć nieco polityczno-poglądowe podłoże.

Nagrody za najlepszą męską rolę drugoplanową nie dostał **Sylvester Stallone**. **Stallone** ma swoje specyficzne aktorskie *emploi**. Grywa zazwyczaj twardzieli

wymierzających sprawiedliwość. I choć w wielu rolach bywa taki sam, to jednak wielokrotnie bywa po prostu nie do podrobienia. Rola, jaką kilkadziesiąt lat temu zagrał w „**Rockym**”, przeszła już do historii kina. Wtedy dostał za nią jedyną jak dotychczas nominację do Oscara. Teraz, osuwając się już na drugi plan w „**Credzie**”, **Stallone** niezwykle sentymentalnie wciela się w postać Rocky'ego, który jest już dawno po latach swojej świetności. Widać, że wkłada w swoją postać całe serce. Że ta postać to w jakimś sensie też on sam. Oscar, którego prawie każdy mu wróżył, mógł być wspaniałym zwieńczeniem tego, co do tej pory zrobił. Niestety, nie wyszło.

Statuetkę za najlepszą rolę kobiecą otrzymała **Brie Larson**. Larson zademonstrowała szereg chwytów, które w łatwy sposób działają na widza. Ona nie wykreowała postaci z charakterem, ona się idealnie rozplakała, wydarła na matkę, pochodziła bez makijażu, przebrała w kieckę i umalowała, zmieniając swoje oblicze. Zrobiła wokół siebie sztuczny szum. Nic więcej.

Nagrody nie otrzymał również **George Miller**. Weteran kina, który po latach powrócił z „**Mad Maxem**”. 70-letni już reżyser wykazał się większą wyobraźnią niż całe nowe pokolenie twórców. Dostał nominację, ale na niej się, niestety, skończyło.

Wyśmienita „**Nienawistna ósemka**” nie otrzymała nawet nominacji. Statuetkę zdobył jedynie stary mistrz **Ennio Morricone** - autor muzyki do tego filmu.

Całe szczęście, że swojego pierwszego Oscara dostał **Leonardo Di Caprio** za rolę w „**Zjawie**”. Znamienne jest to, że wielokrotnie nominowany do nagrody Akademii za wyśmienite role dostał statuetkę właśnie teraz, kiedy w filmie przyszło mu praktycznie nic nie mówić. Trochę jęczał, trochę się czołgał, trochę marzył. Ale trzeba przyznać, że nawet w tym był przekonujący.

* *emploi* - rodzaj ról grywanych przez aktora, odpowiadających jego predyspozycjom psychicznym lub warunkom fizycznym (www.sjp.pwn.pl) - przyp. red.

Rubrykę redaguje:

RAFAŁ KAPLITA

- magister kultury
rozprawstwa UJ

Z ZASAD SAVOIR-VIVRE'U

Jakie zachowanie podczas rozmowy świadczy o wysokiej kulturze osobistej?

- Osobom nowo poznanym przedstawiamy się wyrażnie z imienia i nazwiska. Samym imieniem może się przedstawić osoba młoda w gronie innych młodych osób.
- Nie spoufalamy się natychmiast z nowo poznanymi osobami, nie mówimy po imieniu osobom starszym.
- Rozmówcy okazujemy zainteresowanie całą postawą: patrzymy na niego, osoby wysokie schylają głowę.
- Na pytania odpowiadamy uprzejmie. Samo „tak” lub „nie” to za mało.
- Pytania zadajemy spokojnie, bez pośpiechu, tak, by rozmówca nas zrozumiał i usłyszał. Jeśli zostaniemy o to poproszeni, powtarzamy pytanie jeszcze raz.
- Dbamy o odpowiednią głośność mówienia. Nie mamrocemy pod nosem, nie mówimy zbyt głośno.
- Kiedy siedzimy przy stole, nie skupiamy uwagi tylko na jednym rozmówcy. Docenimy obecność osób siedzących po obu naszych stronach oraz naprzeciwko.

- Jeśli rozmawiamy z osobą o uboższym zasobie słów, nie używamy trudnych wyrażań - może to speszzyć lub urazić naszego rozmówcę.
- Nie poklepujemy rozmówcy i nie obejmujemy go.
- Nie okazujemy bliskiej osobie (żonie, narzeczonemu) czułości właściwej dla intymnych sytuacji.
- Nie wywyższamy się nad rozmówcę.
- Kiedy chcemy przywitać się z osobą nowo wchodzącą, nie zostawiamy bez słowa naszego rozmówcy. Przepraszamy, jeśli musimy na moment podejść do kogoś innego.
- Nie mówimy wyłącznie o sobie, dopuszczamy również innych do głosu.
- Nie przerywamy rozmówcy w pół zdania.
- Nie drażnimy tematu, który jest niewygodny dla rozmówcy.
- Nie plotkujemy! Jeśli już rozmawiamy o innych, to zawsze w pozytywnym tonie.
- Kiedy wstajemy od stołu, aby wyjść, wypada pożegnać wszystkich biesiadników. Nie przekrzykujemy jednak głośniejszej rozmowy. Nie musimy również żegnać się z każdym osobno, podając rękę.

Oprac. AJ na podstawie: E. Sawicka, *Savoir-vivre*. Podręcznik dobrych manier, Warszawa 2009.

Z kart historii: Strajk dzieci we Wrześni

*Tak to już jest, że Polacy od czasu do czasu przyciągają międzynarodową uwagę swoim „niestandardowym zachowaniem” (tak to dzisiaj pięknie nazwaliby niektórzy politycy). O jednym z takich zachowań chcę dziś Państwu przypomnieć. Sprawa dotyczy **strajku dzieci we Wrześni, który rozpoczął się 20 maja 1901 r.** Przywódcą duchowym strajku był **ks. Jan Laskowski**.*

Września to miasteczko, które na przełomie XIX/XX w. liczyło ponad 5 tys. mieszkańców. Znajdowała się w nim Katolicka Szkoła Ludowa, do której w roku szkolnym 1901/1902 uczęszczało 651 uczniów i tylko 19 z nich było narodowości niemieckiej. W tym czasie w szkołach na terenie Wielkopolski językiem wykładowym był j. niemiecki, a w j. polskim uczono tylko religii i śpiewu kościelnego. W marcu 1901 r. władze nakazały prowadzić w j. niemieckim także lekcje religii w dwóch najwyższych klasach. Polecono zakupić też biedniejszym uczniom niemieckie katechizmy. Do protestu dzieci doszło w chwili dostarczenia tychże podręczników. Szkoła usiłując zlikwidować opór, stosowała różne formy nacisku. Najpierw była to zachęta, później areszt i chłosta. Nic to jednak nie dało, dlatego zagrożono rodzicom strajkujących uczniów, że jeśli te nie zaprzestaną oporu, to nie będą zwolnione ze szkoły - mimo ukończenia 14. roku życia. Ponieważ sytuacja wcale się nie uspokoiła, przed sądem gnieźnieńskim postawiono zarzuty 26 rodzicom, a 20 z nich skazano. Były to kary od kilku tygodni do 2,5 roku więzienia. Za przykładem dzieci wrzezińskich poszli uczniowie innych szkół zaboru pruskiego. W 1906 r. opór dzieci, podtrzymywany przez rodziców, przybrał postać powszechnego strajku. **W fazie największego nasilenia strajkowało już ok. 75 tys. dzieci w blisko 800 szkołach.**

Na chwilę wróćmy jeszcze do Wrześni. W roku szkolnym 1901/1902 w tamtejszej szkole ludowej powtarzała klasę 39 strajkujących uczniów. Jedną z ostatnich strajkujących uczennic była **Stefania Śmidowiczówna**, która po Wielkanocy 1904 r. pod naciskiem inspektora szkolnego zrezygnowała z oporu. W tym miejscu warto przytoczyć anonimowy wiersz napisany przez dzieci wrzezińskie w 1901 r., od którego być może wszystko się zaczęło:

*My z Tobą Boże rozmawiać chcemy,
lecz „Vater unser” nie rozumiemy
i nikt nie zmusi nas Ciebie tak zwać,
boś Ty nie Vater, lecz Ojciec nasz.*

źródło: www.muzeum.wrzesnia.pl.

*****

Od wydarzeń we Wrześni upłynęło sto piętnaście lat. W dobie globalizacji powoli zatracamy własną tożsamość, coraz więcej obcych słów niepotrzebnie zastępuje polskie wyrażenia. Może warto zacząć używać wyrazów polskich wszędzie tam, gdzie to możliwe, aby nie niszczyć i nie zaśmiecać naszego ojczystego języka. Ustawa o ochronie czystości języka praktycznie nie działa, skoro obce wyrażenia można znaleźć nawet w tytułach ustaw, przykładem niech będzie przyjęta w ubiegłym roku Ustawa o timesharingu (bez słownika wyrazów obcych ani rusz). Jeśli ciało powołane do obrony czystości języka (Rada Języka Polskiego) miałoby cokolwiek do powiedzenia, to dziś ubrania kupowalibyśmy w sklepach, a nie w „shopie” i chodzilibyśmy na wyprzedaże, a nie na „sale”. Każdy człowiek lubi czymś się wyróżniać. Może nadszedł czas, aby Polacy wyróżniali się nie tylko znajomością języków obcych, ale także umiejętnością posługiwania się poprawną polszczyzną?...

Oprac. A. KUSTRA

ZNALAZIONE W SIECI

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe (NAC) jest jednym z trzech centralnych państwowych archiwów. Jego działalność polega m.in. na digitalizowaniu (przekształcaniu treści analogowej na cyfrową) materiałów z archiwów państwowych w całej Polsce oraz uczeniu innych, jak digitalizować. Ponadto NAC gromadzi, konserwuje i opracowuje fotografie oraz nagrania audiowizualne

i dźwiękowe, a także udostępnia je w Internecie. Jest to pierwsze polskie archiwum cyfrowe, które powstało po to, by udostępniać materiały archiwalne w postaci cyfrowej.

Aby zobaczyć kolekcję dokumentów udostępnionych on-line przez NAC, wystarczy wejść na stronę: **<https://audiovis.nac.gov.pl>**. Znajdziemy tu fotografie od początku XX w. aż po czasy PRL-u.

Poniżej prezentuję fotografię fragmentu tyczyńskiego Rynku, jaka znajduje się w bazie NAC. Zdjęcie, po-

Fot. ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego

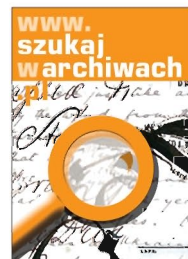
chodzące ze zbiorów „Ilustrowanego Kuriera Codziennego”, wykonano w październiku 1934 r. Warto zwrócić uwagę na stragany zwane „jatkami” oraz wszechobecne błoto. Nie ma jeszcze studni, o której pisaliśmy w poprzednim numerze GT.

Jednym z ciągle udoskonalanych projektów NAC jest serwis internetowy **szukajwarchiwach.pl**. Znajdują się tu bazy danych materiałów archiwalnych, które są przechowywane w archiwach państwowych. W serwisie prezentowane są skany i opisy materiałów archiwalnych. Wśród zgromadzonych dokumentów znajdują się m.in. dawne księgi metrykalne i księgi stanu cywilnego oraz spisy ludności. Obecnie w serwisie jest dostępnych prawie **18 milionów skanów archiwalnych dokumentów**.

W zasobach szukajwarchiwach.pl można odnaleźć dokumenty archiwalne dotyczące Tyczyna i okolic, m.in. księgi urodzeń i zgonów z II połowy XIX w., rachunki cechu tkackiego z lat 1901-1913, urywek opisu granic Tyczyna i sąsiednich wsi z XVIII w. czy stare mapy Borku Starego, Kielnarowej, Hermanowej i Matysówki z połowy XIX w.

Przy części opisów archiwaliów znajdują się także skany tych dokumentów, więc każdy ma możliwość przejrzenia interesujących materiałów na ekranie swojego komputera czy na laptopie.

oprac. **AJ** na podstawie:
www.nac.gov.pl, www.szukajwarchiwach.pl

Zagrożenia rozwoju okresu dorastania

Wiek od 11. do 18. roku życia to okres dorastania. Jest to czas przemian w rozwoju fizycznym, umysłowym i społecznym człowieka, w którym dominuje nauka, a później - u części młodzieży - praca. Dla wszystkich nastolatków myślenie o swej przyszłości i wyborze zawodu staje się sprawą bardzo ważną. W okresie dojrzewania przeobrażeniu ulegają zainteresowania i kontakty społeczne, łącznie z życiem uczuciowym.

Kontakty społeczne dorastających skupiają się na stosunkach rodzinnych i z rówieśnikami oraz na stosunku do przedstawicieli płci odmiennej. W wieku dorastania znacznie komplikują się kontakty z członkami rodziny. Dorastające młode osoby przejawiają potrzebę samodzielności i wytworzą własny system wartości, nie zawsze zgodny z poglądami rodziców, co sprawia, że popadają one w konflikty z najbliższym otoczeniem. Młodzież poddaje krytycznej ocenie poglądy i zachowanie się osób. Konflikty domowe powstają często również w wyniku braku zrozumienia młodzieży przez dorosłych. W istocie nie są one zwykle tak częste i tak poważne, aby prowadziły do trwałego rozdziewięku. Dojrzewający młody człowiek buntuje się przeciwko ograniczeniom swobody, ale jest nieszczęśliwy, gdy nikt nie określi mu granic. Brak ograniczeń uważa za dowód obojętności rodziców. Oprócz

starć i napięć dorastających łączą również bliskie i przyjazne stosunki z rodzicami. W okresie dorastania coraz silniejsza jest potrzeba bycia rozpoznawalnym i akceptowanym. Młody człowiek pyta o własną tożsamość. **Kim jestem? Dokąd zmierzam? Jaki sens ma moje życie?** To problemy, z jakimi ma do czynienia. W wieku dorastania następuje rozwój kontaktów heteroseksualnych. Pojawiają się formy zachowań związane z tendencją do zbliżenia fizycznego, np. kokieteria, flirt. Pojęcie miłości stanowi częsty przedmiot rozważań młodzieży, lecz przeżycia i zachowania przejawiają się w formach niedojrzałych, naiwnych.

W ostatnich latach psychologowie zajęli się wieloma problemami nieprzystosowania dorastających, które narastają w sposób alarmujący. Należą do nich: używanie środków psychoaktywnych, przestępczość nieletnich, samobójstwa nastolatków oraz zaburzenia łaknienia.

Wiek dorastania jest czasem wzmożonej podatności na **uzależnienie się od alkoholu i narkotyków**. Młodzi ludzie doświadczając stanów obniżonego nastroju, braku motywacji do działania, są szczególnie skłonni do poszukiwania czegoś, co zapewni im choćby chwilową ulgę. Ta tendencja, w połączeniu z łatwą dostępnością alkoholu i narkotyków, reklamowaniem alkoholu oraz skłonnością młodzieży do eksperymentowania, powoduje, że wiek dorastania jest okresem szczególnie częstych inicjacji dotyczących wszelkiego rodzaju używek.

Kolejnym zagrożeniem okresu dorastania jest **przestępczość nieletnich**. Dominującymi czynami w grupie osób do 17. r.ż. są przestępstwa przeciwko mieniu, na szkodę osób prywatnych i różnego typu instytucji. W ostatnich latach obserwuje się zwiększone uczestnictwo dziewcząt w przestępczości. Dostrzega się również wzrost odsetka nieletnich, którzy w chwili dokonania czynów karalnych byli po spożyciu alkoholu. Co wywala zachowania przestępcze? Środowisko rodzinne (rozbite rodziny, brak miłości rodzicielskiej, nadmierna dyscyplina, alkoholizm, postawa antyspołeczna rodziców), wa-

gary, porzucenie nauki, zachowania agresywne. Z przestępczością nieletnich wiąże się także ubóstwo społeczeństwa. Gdy dołączy do nich niski poziom wykształcenia czy wysokie bezrobocie, to przestępczość wzrasta.

W okresie dorastania pojawia się **problem samobójstw młodzieży**. Przyczyny samobójstw dorastających są liczne. Należą do nich m.in.: depresja, poczucie bezwartościowości, znajdowania się w kryzysie lub utrata ukochanej osoby. Wiele ofiar samobójstw to młodzież odrzucona, pozbawiona miłości i uwagi. W większości są to osoby wyalienowane, czujące się społecznie odizolowane od reszty świata. Przypadki zamachów samobójczych zdarzają się w rodzinach dysfunkcyjnych, ale też w prawidłowo funkcjonujących. Uwarunkowania środowiskowe zamachów samobójczych w dość licznych przypadkach dotyczą i domu, i szkoły. Niepowodzenia w nauce, w połączeniu z dużą dyscypliną domową, powodują sytuacje, w których młoda osoba nie ma oparcia i nie widzi innego wyjścia niż „targnięcie” się na własne życie.

Z okresem dorastania wiążą się też problemy w kategorii zaburzeń łaknienia, czyli anoreksja i bulimia. W większości na choroby te zapadają dziewczęta, najczęściej w wieku 15-21 lat. **Anoreksja** to powolne wyniszczanie organizmu poprzez zaprzestanie przyjmowania pokarmu, co powoduje zanik łaknienia i niechęć do jedzenia. U podstaw anoreksji tkwi pragnienie, by być szczupłą, co staje się obsesją. Drastyczne ograniczenia dietetyczne powodują, że wiele anorektyczek w ogóle

przestaje jeść. Wiele z nich codziennie stosuje środki przeczyszczające. Osoby te na ogół nie zgadzają się z opiniami otoczenia, że wyglądają na wyniszczone. Wśród czynników etiologicznych anoreksji ważną rolę również odgrywa moda. Środki masowego przekazu, filmy, reklamy zamieszczane w mediach dostarczają wzorów pięknego wyglądu. Anoreksja może prowadzić do odwodnienia,

niedożywienia, ciężkich powikłań funkcjonowania metabolicznego, a nawet do śmierci. Na anoreksję chorują osoby z inteligencją większą niż przeciętną, perfekcyjne, pedantyczne, obowiązkowe, ale także podejrzliwe, nieufające sobie, o niskiej samoocenie oraz skłonne do depresji. **Bulimia** jest odwrotnością anoreksji. To wilczy apetyt powodujący, że osoby chore zjadają wszystko, co mają w zasięgu ręki, aby potem - ze względu na wyrzuty sumienia - doprowadzić do torsi. Anoreksja i bulimia to choroby podobne do alkoholizmu. Można z nich wyjść, ale już do końca życia trzeba się pilnować. W Polsce liczba osób zapadających na te choroby jest coraz większa. Powodem mogą być trudności z przystosowaniem się do nowej rzeczywistości, coraz szybsze życie, komercjalizacja. Człowiek staje się osamotniony. Bardzo często dorośli skupiają się na własnej karierze i zarabianiu pieniędzy, zapominając o dzieciach i ich uczuciach.

Obserwujemy nasze dorastające dzieci, poświęcajmy im również dużo czasu, choć już są samodzielne, rozmawiajmy z nimi na różne tematy, wspierajmy i przede wszystkim mądrze kochajmy. Przecież każdy z nas sam kiedyś dojrzał.

Literatura:

M. Przetacznikowa, *Psychologia wychowawcza*.

M. Żebrowska, *Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży*.

S. Hejmanowski, *Okres dorastania. Wybrane problemy*, w: „Remedium”, nr 1/2004.

Rubrykę
redaguje:
**BEATA
BYCZYŃSKA-
GRUCA**
- pedagog
w SP w Tycynie

Ferie w Gminie Tyczyn

W okresie tegorocznych ferii zimowych w **Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Tyczynie** i filiach w **Matysówce**, **Borku Starym**, a w **Kielnarowej** i **Hermanowej** we współpracy z bibliotekami odbywały się zajęcia dla dzieci. Dzieciaki uczestniczyły w zajęciach świetlicowych, plastycznych, tanecznych, muzycznych, kulinarnych, rękodzielniczych, które prowadzone były przez instruktorów. W programie tegorocznych ferii odbywały się spotkania z przedstawicielami różnych zawodów: pielęgniarka, muzyk, policjant, strażak, kucharz. Uczestnicy zajęć w Tyczynie mieli okazję odbyć historyczny spacer po Tyczynie z **Zofią Domino**, a także zwiedzić m. in. Muzeum Okręgowe, Muzeum Elektroniki i Podziemną Trasę Turystyczną w Rzeszowie. Grupy z Tyczyna i Matysówki odwiedziły także rzeszowskie Muzeum Techniki i Militariów. Zakończeniem feryjnych spotkań był wspólny wyjazd do kina na film pt. „Zwierzogród”. Serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do uatrakcyjnienia tegorocznych zajęć.

Barbara Mroccka i Małgorzata Korcz

***

Relację z zajęć feryjnych w Hermanowej przedstawiła bibliotekarka **Barbara Stybak**

Podczas codziennych spotkań uczestnicy zajęć mogli zapoznać się z różnymi zawodami. Odwiedzili nas: pielęgniarka **Anna Krzysztoń**, muzyk **Zbigniew Dudek**, tancerze breakdance **Sebastian Szawara** i **Damian Kocój** oraz trener piłki nożnej **Dawid Bartuś**. Strażacy z OSP Hermanowa zorganizowali dla dzieci przejazd do Centrum Dziedzictwa w Tyczynie, gdzie odbył się pokaz i pogadanka o zawodzie strażaka. W czasie zajęć dzieci słuchały czytanych im książeczek, wykonywały prace plastyczne, oglądały filmy i uczyły się przyrządzać desery. Myślę, że wszyscy dobrze się bawili i miło spędzili czas. Dziękuję gościom, którzy dzieląc

się swoją wiedzą i umiejętnościami, przyczynili się do urozmaicenia zajęć. Zdjęcia z zajęć w Hermanowej można obejrzeć na stronie internetowej Biblioteki: www.tyczyn-biblioteka.pl.

***

O zajęciach feryjnych w Centrum Rekreacyjno-Kulturalnym w Kielnarowej napisała też **Barbara Płodzień**:

Podczas ferii zimowych w CR-K i Bibliotece Publicznej w Kielnarowej nie zabrakło gier i zabaw. Na zajęciach plastycznych dziewczynki wykonywały biżuterię z koralików (bransoletki i naszyjniki), w której małe eleganki pięknie się prezentowały. Bardzo smakowite były zajęcia kulinarne, podczas których pod czujnym okiem pani bibliotekarki **Stanisławy Paluch** uczestnicy piekli racuszki z jabłkami oraz muffinki. Babeczki zostały pięknie udekorowane przez dzieci, a wszystkie wypieki szybko zniknęły z talerzy. Inną propozycją były zajęcia z udzielania pierwszej pomocy. Przeprowadzili je druhowie z OSP z Kielnarowej: **Witold Rząsa** i **Arkadiusz Płodzień**. Dzieci mogły poczuć się jak mali ratownicy, poznały procedury zachowania się w sytuacjach zagrożenia życia. Wiele emocji wzbudził pokaz czynności z zakresu resuscytacji wykonany na fantomie. Podczas tego spotkania młodzi uczestnicy mogli wykazać się praktyczną znajomością udzielania pierwszej pomocy i utrwalili sobie znajomość telefonicznych numerów alarmowych. Była to ciekawa lekcja - połączenie zabawy z przekazaniem wiedzy, która może uratować komuś życie. Po tych zajęciach dzieci wiedziały już, jak mają się zachować w sytuacji, kiedy komuś potrzebna jest pomoc. Dodatkową atrakcją spotkania z druhami było przymierzanie strażackiego munduru bojowego, butów oraz hełmu.

Na zakończenie ferii - wspólnie z uczestnikami zajęć z innych domów ludowych naszej Gminy - byliśmy w kinie *Zorza* w Rzeszowie.

Dziękujemy OSP w Kielnarowej za wypożyczenie apteczki, a W. Rząsie za pożyczanie fantomów i noszy oraz przeprowadzenie zajęć z pierwszej pomocy.

RYSZARD RZĄSA - prezes LKS „Jar” Kielnarowa

Złoto dla zawodniczek z Kielnarowej

W dniach 20-21.02.2016 r. w Łodygowicach k. Żywca rozegrane zostały **Halowe Mistrzostwa Polski Młodzieżowców w łucznictwie**.

Na najwyższym stopniu podium od lewej stoją: Dorota Rząsa, Ewelina Czenczek, Maria Przysaś

Ponieważ od kilku lat kobiety z „**Jaru**” **Kielnarowa** z mistrzostw tych przywoziły medale, to i ten wyjazd pod okiem trenera **Jana Szeligi** dawał nadzieję na miejsce na podium. Jednak ze względu na to, że zawodniczki studiują w Rzeszowie i Krakowie i nie mają możliwości systematycznego trenowania, ich forma była wielką zagadką.

W strzelaniach kwalifikacyjnych naszym łucznikom nie powiodło się zbyt dobrze. **Dorota Rząsa** uplasowała się na 8. miejscu, **Ewelina Czenczek** wywalczyła 11. pozycję, zaś **Maria Przysaś** znalazła się na 23. miejscu. Wyniki te jednak dały drużynie dobre drugie miejsce po kwalifikacjach.

W rywalizacji drużynowej zawodniczki z Kielnarowej zaprezentowały się wzorowo, pokonując w półfinale 6:0 Unię Pielgrzymkę, a w finale - Grot Zabierzów (również 6:0). Dziewczyny strzelały szybko i zdecydowanie, na bardzo wysokim poziomie i zdobyły złoty medal. Jest to jeden z większych sukcesów naszego klubu. Oby udało się go powtórzyć na otwartych torach, czego trenerowi i zawodniczkom serdecznie życzymy.

O nietolerancji laktozy

Laktoza jest rodzajem węglowodanów (cukrów) złożonych zbudowanym z dwóch jednocukrów: glukozy i galaktozy. W takiej też postaci - po procesie trawienia - ostatecznie zostaje wchłonięta przez organizm. Laktoza jest składnikiem mleka i produktów mlecznych. W jelicie cienkim niektórych osób występuje jednak zbyt mała ilość enzymu zwanego laktazą, który jest potrzebny do trawienia laktozy, czyli cukru mlecznego. Jeśli nie zostanie ona strawiona w jelicie cienkim, przechodzi do jelita grubego i dopiero tu jest rozkładana przez florę bakteryjną do kwasu mlekowego, dwutlenku węgla, wodoru, metanu i wodorotlenków. W procesie tym powstają gazy powodujące np. wzdęcia, słyszalne ruchy perystaltyczne jelit, przelewanie, uczucie pełności, wiatry, bóle brzucha, a nawet biegunki.

Nie u wszystkich osób występują identyczne objawy, zależą one od stopnia niedoboru laktazy. O nietolerancji laktozy mówimy wtedy, gdy po spożyciu produktów mlecznych, które ją zawierają, pojawiają się wymienione wcześniej dolegliwości.

Należy zaznaczyć, że objawy nietolerancji laktozy pojawiają się najczęściej po kilku lub nawet kilkunastu godzinach od spożycia tego cukru. W związku z tym chorzy często nie widzą związku między dolegliwościami, a spożywaniem mleka i jego przetworów.

Najczęstszą przyczyną nietolerancji laktozy jest dziedziczny niedobór laktazy - **hipolaktazja**. Istotą choroby jest postępujące już od około 2. roku życia (a niekiedy nawet wcześniej) zmniejszanie aktywności laktazy. Objawy tego rodzaju nietolerancji cukru mlecznego rzadko występują u niemowląt i małych dzieci. Najczęściej pojawiają się w okresie dojrzewania lub u osób dorosłych. Nietolerancja laktozy może być również wynikiem

alaktazji, czyli wrodzonego niedoboru laktazy. Przyczyną tej choroby jest uwarunkowany genetycznie wrodzony defekt, który sprawia, że nasz organizm nie może wytwarzać laktazy. W tym przypadku objawy nietolerancji pojawiają się już u noworodków po pierwszym podaniu mleka matki lub modyfikowanego mleka zawierającego laktozę. Pamiętajmy jednak, że **nietolerancja laktozy to nie to samo, co alergia na mleko**. Uczulenie na mleko jest nadmierną reakcją układu odpornościowego, która pojawia się w wyniku kontaktu z alergenem (zwykle są nim białka mleka). Poza tym objawy alergii na mleko pojawiają się od razu po jego wypiciu, a nie po kilkunastu godzinach, a jednym z symptomów są zmiany skórne - najczęściej atopowe zapalenie skóry lub pokrzywka.

Większość osób dorosłych z niedoborem laktazy toleruje niewielkie ilości produktów zawierających cukier mleczny, najczęściej jest to jednorazowa dawka około 5-10 g laktozy, czyli np. 100-200 ml słodkiego mleka. Dlatego z reguły nie ma u nich potrzeby całkowitego

wykluczania produktów mlecznych z diety, a jedynie ograniczenie ich spożycia oraz wybieranie produktów mlecznych o niewielkiej zawartości laktozy. To zawsze lekarz po wywiadzie z pacjentem określa indywidualny poziom tolerancji laktozy, obserwując zależność między ilością spożywanego mleka a pojawianiem się objawów nietolerancji.

W celu rozpoznania nietolerancji laktozy lekarz może zlecić badania, które ją potwierdzą lub wyeliminują. Nie dajmy się zwieść reklamom, sugerującym nam tę przypadłość i nie leczmy się na własną rękę, przyjmując reklamowane specyfiki. To lekarz zleci nam niezbędne badania, na podstawie których dowiemy się, czy cierpimy na nietolerancję laktozy.

CO MOŻNA JEŚĆ?

Osoby z niedoborem laktazy mogą spożywać produkty mleczne poddane procesowi fermentacji, np. **maślanke, kwaśną śmietane, sery pleśniowe, kefir, jogurt**, bo zawarte w nich bakterie probiotyczne wspomagają proces rozkładu cukru mlecznego. Po ich spożyciu objawy nietolerancji pokarmowej się nie pojawiają, co więcej - zmniejszają stopień ich nasilenia. Bezpiecznie można spożywać także **sery twarde dojrzewające**, np.: cheddar, gouda, parmezan, ponieważ praktycznie nie zawierają laktozy, w związku z czym na ogół są dobrze tolerowane przez osoby z nietolerancją tego cukru. Również w serach kremowych czy w serach topionych zawartość laktozy jest mniejsza w porównaniu np. do serów twarogowych. Ponadto w sklepach można znaleźć **mleko o obniżonej zawartości laktozy**, które jest z reguły dobrze tolerowane przez osoby cierpiące na ten typ nietolerancji pokarmowej. Jeśli będziemy zmuszeni wyeliminować jednak z naszej diety mleko, pamiętajmy, by na bieżąco czytać na etykietach skład produktów spożywczych i pamiętać, że producenci często zmieniają swoje receptury. Mleko i produkty mleczne mogą być dodawane także do margaryn, pieczywa, płatków śniadaniowych, ciast, słodczy, gotowych deserów, zup, sosów w proszku, a nawet wędlin.

Nie powinniśmy na własną rękę wykluczać z codziennej diety zarówno mleka, jak i jego przetworów. Lekarz lub dietetyk jest osobą niezbędną w prawidłowym skomponowaniu naszego nowego menu, w którym nie ma miejsca na mleko. Ułożenie prawidłowo zbilansowanej diety wymaga takiego doboru poszczególnych produktów spożywczych oraz ich ilości, aby zawarte w nich składniki odżywcze pokrywały dzienne zapotrzebowanie danej osoby.

Rubrykę redaguje:
Anna Pondo
nauczyciel w SP
w Tyczynie,
jej pasją od wielu
lat jest ekologia
i zdrowa żywność.

Tekst źródłowy:

J. Rujner, A. Cichańska, *Dieta bezglutenowa i bezmleczna dla dzieci i dorosłych*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2002, M. Jarosz (red.), *Praktyczny podręcznik dietetyki*, Instytut Żywności i Żywienia, Warszawa 2010, http://www.poradnikzdrowie.pl/diety/lecznicze/dieta-przy-nietolerancji-laktozy-zasady-jakie-produkty-mozna-jes_34254.html, <http://www.poradnikzdrowie.pl/>

Obwoźna zbiórka odpadów

Harmonogram zbiórki odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych opon:

Hermanowa: 6.04.2016 r. (środa)
Kielnarowa: 7.04.2016 r. (czwartek)
Borek Stary: 14.04.2016 r. (czwartek)
Tyczyn: 20.04.2016 r. (środa)
Matysówka: 28.04.2016 r. (czwartek)

Odpady należy wystawić **przy trasie zbiórki odpadów komunalnych do godziny 7:00 rano** w dniu wywozu lub dnia poprzedniego.

Odpady wielkogabarytowe to odpady komunalne powstające w naszych domach, które ze względu na duże rozmiary lub wagę nie mieszczą się w standardowych pojemnikach i workach na śmieci. Do tej grupy odpadów zaliczamy: **stoły, krzesła, sofy, szafy, tapczany, łóżka, fotele, dywany, materace, wykładziny, pierzyny, rowery, wózki dziecięce, zabawki dużych rozmiarów itp.**

WAŻNE: Do odpadów wielkogabarytowych nie należą części budowlane i sanitarne, takie jak: deski drewniane, belki, panele, ramy okienne, drzwi, płyty, wanny, umywalki, muszle toaletowe lub spłuczki, grzejniki, płytki, rolety, części samochodowe, motorowery, kosiarzki spalinowe, odpady remontowe, odpady ogrodowe, worki na śmieci, kartony z odpadami domowymi.

Do sprzętu elektrycznego i elektronicznego zaliczamy:

- chłodziarki, zamrażarki, pralki, suszarki do ubrań, zmywarki, mikrofalówki, grzejniki elektryczne, wentylatory elektryczne, urządzenia klimatyzacyjne;
- odkurzacze, zmiataacze dywanów, żelazka, tostery, frytkownice, noże elektryczne, urządzenia do pielęgnacji włosów i ciała, wagi;
- komputery, laptopy (w tym: procesor, mysz, monitor i klawiatura), stacje robocze, notebooki, notepady, kalkulatory kieszonkowe i biurowe, elektryczne i elektroniczne maszyny do pisania, faksy, teleksy, telefony: komórkowe, bezprzewodowe;
- odbiorniki radiowe i telewizyjne, kamery wideo, sprzęt hi-fi, wzmacniacze dźwięku;
- oprawy oświetleniowe do lamp fluorescencyjnych (z wyjątkiem opraw stosowanych w gospodarstwach domowych), niskoprężne lampy sodowe;
- narzędzia elektryczne i elektroniczne: wiertarki, piły, maszyny do szycia;
- zabawki, sprzęt rekreacyjny i sportowy, koleжки elektryczne i tory wyścigowe, gry wideo.

UWAGA! Pracownicy Firmy **Trans-Formers Karpatia Sp. z o.o.** odbierający odpady nie będą wynosić ww. odpadów z pomieszczeń, gdzie dotychczas są przechowywane.

Bezpłatna zbiórka dotyczy wyłącznie odpadów pochodzących z indywidualnych gospodarstw domowych.

KALENDARZ WYWOZU ODPADÓW W KWIETNIU 2016 r.

MIASTO TYCZYN I

Ulice: Asnyka, Kilińskiego, Kopernika, Kościuszki, Kręta, Lasek, Leśna, Łany, Mickiewicza, Mokra Strona, Partyzantów, Podwale, Polna, Rynek, Szopena, Św. Katarzyny, Wyzwolenia, Zagrody.

Odbiór odpadów w **poniedziałki**:

- Zmieszane odpady komunalne, popiół i żużel, odpady ulegające biodegradacji i odpady segregowane: **11 kwietnia.**
- Zmieszane odpady komunalne, popiół i żużel, odpady ulegające biodegradacji: **25 kwietnia.**

MIASTO TYCZYN II

Ulice: Cicha, Grunwaldzka, Kameliowa, K. Wielkiego, Konopnickiej, Ks. Betańskiego, Kwiatowa, Laurowa, Ogrodowa, Orkana, Orzeszkowej, Parkowa, Pileckich, Plac Wolności, Potoki, Przesmyk, Pułanek, Sadowa, Sienkiewicza, Słoneczna, Słowackiego, Sportowa, Stawowa, Św. Krzyża, Tycznera, Wodzikich.

Odbiór odpadów w **poniedziałki**:

- Zmieszane odpady komunalne, popiół i żużel, odpady ulegające biodegradacji, odpady segregowane: **4 kwietnia.**
- Odpady komunalne zmieszane, popiół i żużel, odpady ulegające biodegradacji: **18 kwietnia.**

KIELNAROWA

Odbiór odpadów w **soboty i piątki**:

- Zmieszane odpady komunalne, popiół i żużel: **8 i 22 kwietnia.**
- Odpady segregowane: **8 kwietnia.**

MATYSÓWKA

Odbiór odpadów w **soboty i piątki**:

- Zmieszane odpady komunalne, popiół i żużel: **2, 15 i 29 kwietnia.**
- Odpady segregowane: **2 kwietnia.**

HERMANOWA

Odbiór odpadów we **wtorki**:

- Zmieszane odpady komunalne, popiół i żużel: **12 i 26 kwietnia.**
- Odpady segregowane: **12 kwietnia.**

BOREK STARY

Odbiór odpadów we **wtorki**:

- Zmieszane odpady komunalne, popiół i żużel: **5 i 19 kwietnia.**
- Odpady segregowane: **5 kwietnia.**

BEZPŁATNE PORADY PRAWNE I PSYCHOLOGICZNE

dla osób poszkodowanych przestępstwem
i członków ich rodzin

Urząd Miejski w Tyczynie, ul. Rynek 18, pok. nr 27 (I piętro), tel. (17) 22-19-310, 22-19-211.

- **porady prawne:** poniedziałek 9.00-14.00, czwartek 13.00 – 18.00
- **porady psychologiczne:** środa 16.00-18.00

Sprzedam dom Tyczyn – Zagrody.

Tel. 791-973-744, 791-985-844.

Wynajmę mieszkanie w Tyczynie, ul. Grunwaldzka 2.
Cena 750 zł + media.

Tel. 600-218-297.

Zaopiekuję się dzieckiem na terenie Tyczyna lub Hermanowej.

Tel. 508-355-974.

Zakupię nieużytki rolne, mogą być zadrzewione, zakrzaczone na terenie Gminy Tyczyn. **Tel. 512-928-876.**

Sprzedam działkę w Hermanowej o pow. 21a.
Tel. 792-306-112.

Sprzedam działkę w Budziwoju o pow. 10a.
Tel. 792-306-112.

 Zespół Szkół Samochodowych w Rzeszowie
35-205 Rzeszów, ul. Warszawska 26 A
ogłasza nabór na rok szkolny 2016/2017

■ **TECHNIKUM NR 11**

- Technik pojazdów samochodowych
- Technik mechatronik- specjalność: mechatronika samochodowa

■ **ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR 8**

- Mechanik pojazdów samochodowych
- Elektromechanik pojazdów samochodowych
- Blacharz samochodowy
- Lakiernik

Nowe klasy patronackie autoryzowanych dealerów branży motoryzacyjnej!

www.samochodowka.fastom.pl

www.facebook.com/Samochodowka26a

OGŁOSZENIA/REKLAMY

Osoby zainteresowane zamieszczeniem ogłoszenia lub reklamy w „Głosie Tyczyna” mogą to zrobić w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 24, tel. (17) 22-19-318, wew. 24** oraz w siedzibie redakcji.

CENNIK OGŁOSZEŃ:

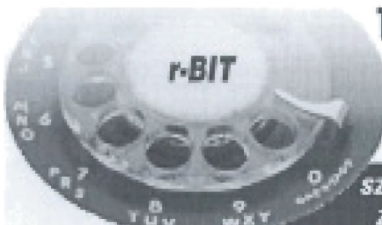
- Za ogłoszenia drobne – **1 zł od słowa**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 6,5 x 9 cm – **25 zł**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 13 x 9 cm – **50 zł**.
- W treści ogłoszenia adres oraz nr telefonu traktowane są jako jedno słowo.
- Ogłoszenia dotyczące nieruchomości położonych na terenie Gminy Tyczyn typu: „sprzedam/kupię działkę, wynajmę dom”, „zamienię mieszkanie” oraz „życzenia” od osób prywatnych są **płatne**.
- Ogłoszenia dotyczące w treści: „szukam/dam pracę”, „nekrologi” są **bezpłatne**.

GŁOS TYCZYNA

- miesięcznik. Redaguje Kolegium w składzie: **Alicja Kustra** - redaktor naczelna, **Zofia Matys**, **Ewa Kocur**, **Elżbieta Domino**, **Agnieszka Rożek-Janda**. Stali współpracownicy: **Dorota Michalak**, **Monika Dziadura**, **Anna Pondo**, **Rafał Kaplita**, **Alicja Kochanowicz-Grabuś**, **Ewelina Kloc**, **Beata Byczyńska-Gruca**.

Wydawca: Urząd Miejski w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej. **Adres Wydawcy:** Urząd Miejski, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. (17) 22-19-310, e-mail: glostyczyna@tyczyn.pl; www.tyczyn.pl; **Adres redakcji:** MiGBP w Tyczynie, ul. Mickiewicza 1, 36-20 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410. **Skład i łamanie:** MiGBP w Tyczynie. **Druk:** Drukarnia „Kolor”, Tyczyn, ul. Kościuszki 4a, tel. (17) 22-99-345. **Redakcja** zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca niezamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich Autorów, a nie Wydawcy.

ISSN 1231-4609

 Telefoniczna Informacja
Gospodarcza 194-34
Medyczna 194-39
*szukasz informacji...
zadzwoń do "r-BIT-u"*

608-439-955

Pod tym numerem
można **całodobowo**
przez **7 dni w tygodniu**

zgłaszać **przypadki awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej** obsługiwanej przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Eko-Strug” w Tyczynie. W godzinach pracy Spółki awarie można również zgłaszać pod numerami telefonów:

(17) 22-19-312, (17) 22-19-360

FIRMA PLUS Janusz Chruszcz
Borek Stary 89b
Tel. 601-466-222

MONTAŻ INSTALACJI LPG

**Czyszczenie tapicerek samochodowych,
dywanów, kosmetyka samochodowa**

polerowanie lakieru, woskowanie
Borek Stary 89 b.

Informacja pod nr.: 603-466-722

Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego ogłasza nabór na **kurs chemizacyjny**, uprawniający do wykonywania zabiegów ochrony roślin. Zapisy w Biurze u doradcy lub telefonicznie pod nr.: 723-977-463.

**Numer 4. „Głosu Tyczyna”
ukaze się z datą 25 kwietnia 2016 r.**

Termin składania tekstów upływa: **11 kwietnia br.**
Teksty można przysyłać e-mailem na adres redakcji: glostyczyna@tyczyn.pl oraz składać osobiście w siedzibie redakcji: **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna, ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410** w godz. pracy biblioteki lub w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, w pok. 24 (I p.)**

Spotkanie z pielęgniarką w Bibliotece Publicznej w Hermanowej

Uczestnicy spotkania ze strażakami w CDKiIT w Tyczynie

Zajęcia kulinarne w Domu Ludowym w Borku Starym

Dzieci z Marysówki w Muzeum Techniki i Militariów w Rzeszowie

Ferie 2016 w gminie Tyczyn

Przymiarka strażackiego munduru bojowego podczas zajęć w Kielnarowej

Zajęcia plastyczne w M-GOK w Tyczynie

**Publiczne Gimnazjum im. św. Jana Pawła II w Tyczynie
serdecznie zaprasza uczniów klas VI na Dzień Otwarty
– 1 kwietnia 2016 r., godz. 16.30, hala sportowa**

Dziedziniec przed budynkiem gimnazjum

W szkolnej bibliotece

„English is easy”, czyli na lekcji języka angielskiego

Nasza hala sportowa

Szkolna siłownia

Lekcja języka niemieckiego

W świetlicy szkolnej